

DIALOGAS

2012 m. gegužės 31 d.

ISSN 1392-1916

Nr. 22 (994). Kaina 3,70 Lt

NEPRIKLAUSOMAS SAVAITRAŠTIS

Dvidešimt pirmieji leidybos metai

NEC: jokių draudimų atsinešti vandens nėra

„Koks teisės aktas draudžia valstybinį brandos egzaminą laikiniam abiturientui turėti buteliuką mineralinio vandens?“ – paklausė „Dialogas“ Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus Sauliaus Zybarto.

AKTUALU 3 p.

Gražus atėjimas į vasarą

Mokytojas iš esmės yra toks pat žmogus kaip pardavėjas: apskųs – ir kentėsi. Vieno dviejų moksleivių požiūris gali versti suabejoti dėstymo metodika, bendravimo tikslingumu. „Kaip elgtis: pasikviesti švietimo skyrių ar ministerijos atstovų, kad įvertintų tavo darbą? Ar eiti lengvesniu, gerai žinomu keliu: nesiginčysime, bendrausime žaismingai, rašysime gerus pažymius, nepriekiausime dėl netinkamo elgesio; girsime, girsime, girsime?“ – svarsto mokytojas **Stepas Eitminavičius**.

POŽIŪRIS 4 p.

Ernestas Šidlauskas: nemeluok sau

„Svarbiausias mano principas – nespauti ir nekankinti. Jokių „tu privalai“, „gali geriau“, „aš nepakešiu“. Jokių ribų ir terminų. Beveik. Tad žmonės mokosi ir kuria savo noru, savo naudai ir linksmumui. Tada važiuoja į olimpiadą ir ta pačia dvasia išvyksta nugalėtojais“, – savo pedagoginės sėkmės paslaptį atskleidžia Vilniaus licėjaus tikybos, etikos ir filosofijos mokytojas **Ernestas Šidlauskas**, kurio rengti du jaunieji filosofai tarptautinėje mokinių filosofijos olimpiadoje Osle šią gegužę pelnė aukštus apdovanojimus.

„DIALOGAS“ KLAUSIA 5 p.

Jeigu valdžia būtų protinga...

„Dievas sugeba būti tik trijuose asmenyse, o štai vienas mokytojas, ŠMM valdininkų malone, gali įsikūnyti 5–6 mokytojų kailyje, žinoma, už tai gaudamas tik kuklų vieno mokytojo atlyginimą“, – Lietuvos švietimo politika stebisi **Vytenis Paulauskas**.

POŽIŪRIS 7 p.

Švietimo perspektyva – ne stumti, o patraukti

„Taškas, iš kurio jūs žiūrite, lemia vaizdą, kurį matote. Nuo klausimo, kurį užduodate, priklauso atsakymas, kurį gaunate. Kitaip tariant, pasaulio pažinimas – tai bandymas pažvelgti į jį iš vis naujų pozicijų“, – tikina mąstytojas ir alternatyvių švietimo metodų ieškotojas **Charlesas Leadbeateras**.

C VITAMINAS MOKYTOJAMS 9 p.

Zitos Šlogerienės nuotr.

Ar teisėtotos mokytojų algos?

Ar dabartinė mokytojų atlyginimų skaičiavimo tvarka atitinka Švietimo įstatymą? Į šį parlamentarų klausimą turės atsakyti teismas.

Rado naują sąjungininką

Prieš trejetą metų švietimo ir mokslo ministras nustatė naują mokytojų atlyginimų skaičiavimo tvarką, kuri konkrečius tarifinių atlygių koeficientus pakeitė jų intervalais: nuo minimalaus iki maksimalaus. Nors tokia tvarka kategoriškai nepritariantys mokytojų atstovai ne kartą ragino ją atšaukti, ji ir šiandien tebegalioja.

Kovoje prieš atlyginimų „žirkles“ Žemaitijos mokytojų atstovai rado naują sąjungininką: Seimo Darbo partijos frakcijos nariai įteikė Vyriausiajam administraciniam teismui ieškinį, kuriame tokią tvarką prašo pripažinti negaliojančia.

Parlamentarai tvirtina, jog plačios koeficientų nustatymo ribos ir ugdymo įstaigų vadovų diskrecijai paliktas konkrečių koeficientų dydžių nustatymas sudaro sąlygas žemesnę kvalifikacinę kategoriją ir mažesnę stažą turinčiam mokytojui taikyti realiai didesnę koeficientą ir nustatyti didesnę atlyginimą nei gauna aukštesnę kvalifikacinę kategoriją ir didesnę pedagoginio darbo stažą turintis mokytojas. Tokios sąlygos, Darbo partijos frakcijos narių nuomone,

galimai prieštarauja Konstitucijos 48 str. 1 d. įtvirtintai nuostatai, kuri, be kita ko, skelbia, kad kiekvienas žmogus turi teisę gauti teisingą apmokėjimą už darbą, ir Švietimo įstatymo 68 str. 2 d. nuostatai, teigiančiai, kad valstybinės (išskyrus aukštąsias mokyklas) ir savivaldybės mokyklos mokytojo, pagalbos mokiniui specialisto darbo užmokestis priklauso nuo išsilavinimo, pedagoginio darbo stažo, kvalifikacinės kategorijos ir veiklos sudėtingumo.

Kas nustato atlyginimus?

Švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-1315 (2011 07 18) patvirtintą Švietimo įstaigų darbuotojų ir kitų įstaigų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašą „darbiečiai“ ginčija ir dėl kitos priežasties – dėl atitikimo Švietimo įstatymo 68 str. 3 d. nuostatai. Pastaroji nurodo, kad valstybinių (išskyrus aukštąsias mokyklas) ir savivaldybių mokyklų pedagogų bei kitų ugdymo procese dalyvaujančių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarką nustato Vyriausybė. Įstatymų leidėjas minėtų su mokytojų darbo apmokėjimu susijusių Švietimo įstatymo

ir konstitucinių normų įgyvendinimą pavedė konkrečiam Valstybės valdymo subjektui – būtent Vyriausybei. Atsižvelgiant į tai, kad mokytojų ir kitų ugdymo sistemos darbuotojų darbo apmokėjimo tvarka buvo nustatyta ne Vyriausybės nutarimu, o švietimo ir mokslo ministro įsakymu, t. y. ne pagal įstatyme nustatytą procedūrinę tvarką, manytina, kad mokytojų ir kitų ugdymo sistemos darbuotojų darbo apmokėjimo tvarka yra nustatyta netinkamo viešojo administravimo ir valdymo subjekto. Kitaip tariant, švietimo ir mokslo ministras, išleisdamas įsakymą Nr. V-1315, galimai viršijo įstatymu jam nustatytą kompetenciją, kas leidžia daryti išvadą, kad ginčijamas įsakymas Nr. V-1315 neatitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 68 str. 3 d. visa apimtimi“, – ieškinyje teigia Seimo Darbo partijos frakcijos nariai. Jie prašo teismą pripažinti, kad minėtas švietimo ir mokslo ministro įsakymas prieštarauja Švietimo įstatymo 68 str. 2 d. ir 68 str. 3 d., ir laikyti jį negaliojančiu.

Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos Žemaitijos regiono susivienijimo duomenimis, Darbo partijos frakcijos narių pateiktą ieškinį teismas priėmė nagrinėti.

„Dialogo“ inf.

Ragina pridėti papildomų balų

Krašto apsaugos bei Švietimo ir mokslo ministerijų vadovai R. Juknevičienė ir G. Steponavičius kreipėsi į Lietuvos aukštąsias mokyklas ragindami stojantiems jaunuoliams, dalyvavusiems baziniuose kariniuose mokymuose, pridėti papildomą balą. „Remiantis Lietuvos Respublikos Konstitucija, aukštosios mokyklos yra autonomiškos, todėl gali įgyvendinti kai kurias įstatyme numatytas galimybes, pavyzdžiui, suteikti pirmumą norintiems įstoti į aukštąsias mokyklas privalomąją pradinę karo tarnybą ar bazinius karinius mokymus baigusiems jaunuoliams, pridedant jiems papildomą balą. Manome, kad toks jūsų sprendimas labai prisidėtų prie jaunuolių skatinimo savanoriškai atlikti karo tarnybą“, – rašoma ministrų kreipime.

Krašto apsaugos ministerija siekia įgyvendinti pernai priimto Karo prievolės įstatymo nuostatas ir sukurti motyvacinę sistemą, skatinančią Lietuvos jaunuolius savanoriškai pasirinkti atlikti karo tarnybą taip formuojant Lietuvos kariuomenės rezervą.

„Karo prievolės įstatyme įtvirtinta skatinimo sistema labiau motyvuos jaunuolius atlikti tarnybą ir užtikrins reikiamo Lietuvos kariuomenės rezervą parengimą savanoriškumo pagrindais. Suprasdami aukštojo mokslo institucijų svarbą jaunuoliui, siekiančiam aukštojo išsilavinimo, kviečiame aukštąsias mokyklas prisidėti prie tokios motyvacinės sistemos sukūrimo“, – teigia ministrai.

Diskutuoja dėl 100 mokyklų ateities

Pirmadienį (05 28) Kėdainių r. Krakių Mikalojaus Katkaus gimnazijoje vykusioje konferencijoje švietimo ir mokslo ministras G. Steponavičius pripažino, jog kaimo mokyklų išlikimo problema yra aktuali visos šalies mastu. Tačiau ministras pareiškė, jog jei kaimo mokykloms būtų mažinami reikalavimai, kiltų mokymosi kokybės klausimas. „Vyksa diskusija, ar turėtų būti sumažinta kartelė akredituojant kaimiškos vietovės gimnazijas, vidurinio ugdymo programas. Dabar tam, kad gimnazijos kaimiškos vietovėse veiktų, reikia turėti dvi vienuoliktas klases, ir vienas iš siūlymų yra tai supaprastinti ir padaryti, kad užtektų vienos vienuoliktos klasės. Bet tokiu atveju mes akcentuojame, kad yra sunku be mokinių užtikrinti pasirenkamųjų dalykų skaičių, kalbas ar kitus dalykus mokytiis pagilintai, o ne vien bendrąjį kursą išklausti“, – sakė G. Steponavičius. Pasak jo, mažesni reikalavimai turėtų įtakos ir ugdymo kokybei.

„Šiandien klausimas yra labiau ne apie jų (mokyklų, – red. pastaba) uždarymą, o apie pertvarkymą, nes iki 2015 m. nebeliks vidurinių mokyklų ir būtent tokių vidurinių mokyklų kaime išsigryninimas – arba tapimas gimnazija, arba pagrindine, arba progimnazija – yra diskusijų klausimas, ir tokių mokyklų yra apie 100“, – teigė ministras. (Plačiau apie šią konferenciją – 7 p.)

Norėtų 2 tūkst. Lt, bet dirbtų ir už dvigubai mažiau

„Swedbank“ Asmeninių finansų instituto kartu su Lietuvos studentų atstovybių sąjunga atliktas studentų finansinės situacijos tyrimas, kuriame dalyvavo beveik 10 tūkst. aukštosios mokyklose studijuojančių jaunuolių, atskleidė, kad vidutinė atlyginimo suma, kurios tikisi mokslus baigęs jaunimas, yra didesnė nei 2000 Lt. Tai yra trečdaliu daugiau nei vidutinis atlyginimas šalyje. Tiesa, studentų finansiniai lūkesčiai mažėja proporcingai baigtų kursų skaičiui – bebaigiančių bakaluro studijas pageidaujamas atlyginimas yra 500 Lt kuklesnis nei pirmakursių.

Studentų, paprašytų nurodyti norimą atlygį pabaigus studijas, atsakymai svyruoja nuo 1000 iki 2000 litų per mėnesį atskaičius mokesčius. Vidutinė studentų pageidaujama suma siekia 2181 Lt. Simboliška, kad didžiausi idealistai yra ką tik pradėję studijuoti jaunuoliai – pabaigę studijas, jie tikisi uždirbti vidutiniškai 2500 Lt „į rankas“.

Nepaisant puoselėjamų didelių ambicijų, darbo rinka jaunuolius patina nelabai svetingai. Statistikos departamento duomenimis, 2011 m. 20–24 metų amžiaus jaunuolių nedarbas šalyje siekė 32 proc. ir buvo vienas didžiausių Europos Sąjungoje. Susidūrę su sunkiais darbo rinkos iššūkiais, studentai linkę mažinti savo lūkesčius. Paprašyti nurodyti, už kokį minimalų atlygį sutiktų dirbti baigę studijas, studentai minėjo vidutinę 1508 Lt sumą.

APKLAUSA

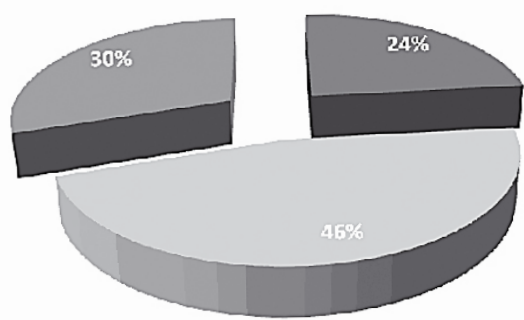
Dauguma norėtų gyventi kitaip

Praėjusią savaitę sumanėme nustatyti internetų „laimės indeksą“ – jų paklausėme (www.dialogas.com): „Jeigu galėtumėte pasirinkti – ką rinktumėtės?“ Ir pasiūlėme tris variantus – ne itin konkrečius, bet pakankamus, kad žmogus dar sykį savęs paklaustų, ko jam trūksta iki visiškai laimės. Balsai pasiskirstė šitaip...

Gyventi kitoje vietoje kitu metu – 24 proc.

Tiesiog gyventi kitaip – 46 proc.

Nieko savo gyvenime nekeisčiau – 30 proc.

Patvirtino naują stipendijų skyrimo tvarką

Antradienio (05 29) posėdyje Vyriausybė patvirtino Studijų stipendijų skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašą. Jis reglamentuos šių stipendijų skyrimo ir mokėjimo tvarką įstojusiesiems į valstybės nefinansuojamas vietas nuo 2012–2013 mokslo metų. Pažymėtina, kad po bendrojo priėmimo į aukštąsias mokyklas įstoję studentai galės gauti ne tik socialines bei paskatinamąsias, bet ir studijų stipendijas. Ji bus skiriama visam studijų laikotarpiui. Tačiau pretenduoti į studijų stipendiją galės tik geriausiai besimokantieji – surinkę aukštus konkursinius balus bei labai gerai besimokantys.

Studijų stipendija bus skiriama pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programų studentams, kurie pagal geriausiai vidurinio ugdymo progra-

mą baigusiųjų eilės sudarymo tvarką bus surinkę aukščiausius konkursinius balus, t. y. geriausiems, įstojusiesiems į valstybės nefinansuojamas studijų vietas. Studijų stipendiją taip pat galės gauti 2012–2013 mokslo metais į valstybės nefinansuojamas vietas įstoję magistrantai ir doktorantai.

Pakartotinai studijuojantieji pagal tos pačios arba žemesnės pakopos studijų programą, tęsiantys studijas doktorantūroje jau negalės pretenduoti į valstybės finansuojamą studijų vietą, jeigu daugiau nei pusę tų studijų laikotarpio bus gavę studijų stipendiją. Taip pat nustatyta, kad studentas, kuriam skirta studijų stipendija, neturi teisės pretenduoti į mokamų studijų kainos kompensaciją už tuos laikotarpius, už kuriuos buvo gavęs studijų stipendiją.

Vadovėliuose – daugiau objektyvumo

Lietuvos ir Lenkijos istorijos vadovėliuose, išleistuose per pastaruosius 10–15 metų, abiejų šalių istorikai pastebi pažangą: faktai pateikiami objektyviau, vengiama emocinio vertinimo, atsiranda daugiau pozityvios informacijos. Tokios išvados buvo padarytos per dvišalės Lenkijos–Lietuvos istorijos mokymo problemų tyrimo komisijos susitikimą, 4 dienas šią savaitę vykusį Biržų krašto muziejuje. Į susitikimą buvo atvykusi Lenkijos delegacija, kurią sudarė ekspertai iš įvairių Lenkijos universitetų.

Per šį komisijos susitikimą buvo aptarta, kaip užsienio šalių, Lietuvos ir Lenkijos vadovėliuose pristatoma 1791 m. Konstitucija. Kita komisijos darbo dalis – naujausių istorijos ir geografijos vadovėlių recenzijų, kurios paskui išsiunčiamos autoriams ir leidykloms, rengimas. Komisija nagrinėja, ar vadovėliuose nėra faktinių klaidų, ar nekurstomas priešiškas vienai ar kitai šaliai ir pan.

Lenkijos pusė buvo iš anksto atsiuntusi kelis išleistus bandomuosius XX amžiaus istorijos vadovėlius. Komisijoje dalyvaujantys Lietuvos istorikai pastebėjo, kad nušviečiant, kaip buvo užimtas ir prie Lenkijos prijungtas Vilnius, L. Želigovskio „maištas“ rašomas kabutėse (lenkiškai „bunt“). Vertindami naujausius Lietuvos leidyklų istorijos bei geografijos vadovėlius, lenkų ekspertai akcentavo padidėjusį objektyvumą ir atsiradusį pozityvumą, kurio anksčiau nebuvo. Tarkime, greta sulietuvintų pavardžių parašomos ir originalios.

Dvišalės Lenkijos–Lietuvos istorijos mokymo problemų tyrimo komisijos susitikimai vyksta kasmet paeiliui Lietuvoje ir Lenkijoje. Kitąmet numatoma susirinkti Seinuose (Lenkija). Susitikimo tema – 1863 metų sukilimo vaizdavimas Europos, Lietuvos ir Lenkijos vadovėliuose.

Mokyklos istoriją pasakoja knyga

„Kriukų mokykla: praeitis, atverta ateičiai“, – taip pavadinta knyga pasakoja istoriją nuo Jonišio r. Kriukų miestelio mokyklos ištakų iki šių dienų, kai Kriukų miestelis nuo švietimo pradžios skaičiuoja jau 185-erius metus. Mat pirmoji, paprinė, mokykla prie Kriukų bažnyčios buvo įkurta 1827 m.

Knygos sudarytoja – lietuvių kalbos mokytoja, buvusi direktoriaus pavaduotoja S. Sinkevičienė. Jai talkino darni buvusių ir esančių mokytojų bei buvusių mokinių grupė.

Solidžią beveik 300 puslapių knygą išleido Šiaulių universiteto leidykla. Leidybą parėmė daugiau kaip 70 žmonių ir kelios įmonės.

REDAKCIJOS SKILTIS

Kas nustumta už horizonto?

Rytoj Tarptautinė vaikų gynimo diena.

Zitos Šlogerienės nuotr.

Žinant ir matant, kiek pasaulyje vaikų miršta iš bado, kiek gyvena baisiame skurde ir nepriekiuose, Lietuvos vaikų bėdos lyg ir nublinksta. Tačiau jei mūsų vaikų „laimės koeficientą“ palyginame su civilizuotais kraštais, matome, jog Lietuvoje vaikai patiria daugiau patyčių, dažniau žudosi, daugiau jų žūsta po automobilių ratais.

Specialistai šaukia apie prastą Lietuvos vaikų ir paauglių psichologinę būklę, tačiau padėtis menkai gerėja. Ačiū vaikus telefonais konsultuojančių psichologinių pagalbos linijų organizatoriams. Jų atkaklumo ir išmanumo dėka krizės ištiktas jaunimas dar turi „šiaudą“, už kurio tūkstančiai ir griebiasi.

Ir vis dėlto agresijos visuomenėje nemažėja. Kartais atrodo, kad net daugėja.

Daugybė ženklų įspėja, kad įprastinio „rūpinimosi vaikais“ – proginė politikų konferencija Seime (rytoj tokia irgi rengiama), vienas kitas iš ES finansuojamas projektas – nebepakanka.

Lietuvos valdžia keletą pastarųjų metų akivaizdžiai siekė visiems savo piliečiams – dirbantiems, pensininkams, vaikams, jaunimui – nustatyti tinkamą įkainį. Ir jai tai pasisekė. Pagal naudą ir nuostolius biudžetui esame išrikiuoti ir suskaičiuoti. Tačiau „už horizonto“ liko nustumta didžioji kiekvieno žmogaus vertė.

Jei nemokame jos puoselėti, stenkimės bent netrypti.

Elena TERVIDYTĖ,

„Dialogo“ vyriausioji redaktorė

NEC: jokių draudimų atsinešti vandens nėra

Lietuviško natūralaus mineralinio vandens gamintojų asociacijos vadovas Gintaras Morkūnas mus tikina, kad neseniai atliktas britų specialistų tyrimas parodė, jog studentai, į egzaminą atsinešę nedidelį buteliuką mineralinio vandens, gauna vidutiniškai 5 proc. geresnius įvertinimus nei kurso vidurkis. Tai esą patvirtina prielaidą, kad smegenys, išstiktos dėl streso atsiradusios dehidratacijos, pradeda dirbti ne taip efektyviai. „Teoriškai mineralinis vanduo turėtų būti dar naudingesnis egzaminus laikantiems vasaros metu, nes šiuo laikotarpiu skysčių prarandama daugiau“, – sako G.Morkūnas.

„Žmogus, streso metu gavęs atsigeriti vandens, neabejotinai sumažina savo streso lygį. Tai yra ne tik dėl vandens, bet ir dėl paties gėrimo proceso, kuris leidžia vieną veiksmą pakeisti kitu, – mineralinio vandens gamintojų asociacijos vadovui antrina vaikų ir paauglių psichiatras Linas Slušnys. – Vanduo ramina, gėrimo procesas nukreipia akimirka mintis – ir to pakanka, kad galėtume suvaldyti emocijas ir grąžinti į vietą loginį mąstymą.“

Tikėjimas natūralaus mineralinio vandens galia Lietuvoje išties nemenkas. Antai viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovės „Spinter tyrimai“ atliktas šalies gyventojų vandens vartojimo įpročių tyrimas parodė, kad beveik kas trečias (32 proc.) mineralinio vandens vartotojas tiki, jog tarp gimtųjų vietų požeminio vandens ir žmogaus organizmo yra ryšys, kuris, žmogui emigra-

vus, neigiamai veikia jo fizinę ir emocinę būklę. Dėl to 54 proc. tyrimo dalyvių pirmenybę teikė lietuviškam natūraliam mineraliniam vandeniui. 69 proc. tyrimo dalyvių nurodė žiną, jog natūralus mineralinis vanduo skatina virškinimą. Po 30 proc. apklaustųjų paminėjo, jog natūralus mineralinis vanduo šalina toksinus, drėkina odą ar gydo kai kurias ligas. 27 proc. teigimu, toks vanduo mažina

nuovargį, teikia energijos ir slopina alkį. Riebalų deginimo spartinimą nurodė 7 proc. respondentų.

„Labiau sveika gyvensena ir mityba besidomintys žmonės ima suvokti, kad natūralus mineralinis vanduo gali būti naudingas ne tik virškinimui, – teigia lietuviško natūralaus mineralinio vandens asociacijos vadovas G.Morkūnas. – Natūralaus mineralinio vandens buteliukus vis dažniau matome ir ant egzaminus laikančių abiturientų ir studentų stalų.“

Vis dėlto keli valstybinį anglų kalbos brandos egzaminą keliose sostinės egzaminų centruose laikę abiturientai „Dialogui“ skundėsi, kad įsinešti buteliukų su mineraliniu vandeniu į egzaminą jiems nebuvo leista.

„Koks teisės aktas draudžia valstybinį brandos egzaminą laikiančiam abiturientui turėti buteliuką mineralinio vandens?“ – paklausė „Dialogas“ Nacionalinio egzaminų centro (NEC) direktoriaus Sauliaus Zybarto.

NEC vadovas informavo, kad Brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos ir Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo aprašai nenumato jokių draudimų kandidatams į egzaminą atsinešti vandens.

„Dialogo“ inf.

Pirmadienį (05 28) Valdovų rūmų ekspoziciją papildė Nacionalinės Mikalojaus Konstantino Čiurlionio menų mokyklos Dailės skyriaus moksleivių ir jų mokytojos Julijos Ikamaitės-Mindaugienės keraminis maketas „Vilniaus Aukštutinė ir Žemutinė pilys XVI a. viduryje“. Kūrinyje eksponuojamas parodoje „Valdovų rūmų lobynas: Lietuvos ir Europos paveldo klodai“.

Lietuva turi ateitį

Įspūdingas pilių maketas sukurtas 2011 m. respublikiniam mokyklų konkursui „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės pilių takais“, surengtam Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės parko draugijos, jos pirmininko Algimanto Birbilo iniciatyva. „Čiurlioniukams“ buvo patikėta ypatinga užduotis – sukurti LDK reprezentacinio centro XVI a. viduryje atvaizdą.

Valdovų rūmų muziejaus direktoriaus pavaduotoja, istorikė dr. Jolanta Karpavičienė, priimdama vertingą dovaną, priminė kultūrologo Vytauto Kavolio mintį: „Jeigu tauta tik stato paminklus savo istorijai, tai yra mirusi tauta.“ Pasak dr. J.Karpavičienės, esminis maketo kūrybos aspektas yra tas, kad istorija buvo rekonstruota vaikų rankomis, širdimi ir protu. Tai, kad vaikai domisi savo krašto praeitimi, puoselėja istorinę atmintį, rodo, jog Lietuva turi ateitį.

Pasak mokytojos J.Ikamaitės-Mindaugienės, užduotis pasirodė įdomi, tad, atsižvelgdama į vaikų kūrybinį potencialą, entuziazmą ir pagarbą savo šalies istorijai, drąsiai ėmėsi įgyvendinti projektą.

Puikus būdas įdomioms idėjoms įgyvendinti

„Dėl galutinio rezultato, kurį šiandien matome, aš turėjau begalę abejonių: ir kaip mokytojai, ir kaip šio sumanymo koordinatoriui reikėjo matyti visumą – geografinę, maketo, mastelio, kad visi atskirai daromi statiniai harmoningai susijungtų į tam tikrą idėją ir vaizdą, – pasakoja J.Ikamaitė-Mindaugienė. – Buvo abejonių, kaip pavyks tai įgyvendinti, nes vaikai dirbo tik nujausdami galutinį rezultatą.“

Pasak mokytojos, sudėtingiausia buvo surinkti medžiagą, nes vaikams neužtenka tik pamatyti istorinę knygą. Tokio jungtinio proceso metu reikia atrinkti, išgryninti bei susisteminti informaciją ir paprastai, suprantamai bei žaismingai vaikus supažindinti su Renesanso dvasia bei Žygimanto Augusto laikų Vilniaus grožiu, kad būtų smagu tai įkūnyti. Vaikai yra labai smalsūs ir imlūs naujai informacijai. Vis dėlto tokiuose projektuose yra labai svarbi edukacija, t. y. gilinti žinias, perprasti konkrečios epochos dvasią.

Nacionalinės M.K.Čiurlionio menų mokyklos septintokė Kornelija Žalpytė tokiaame projekte dalyvavo pirmą kartą ir tuo labai didžiuojasi. Ji keraminiam makete kūrė Radvilų rūmus. „Buvo įdomu lipdyti ir stengtis įgyvendinti tokį didelį kūrinių, pasisėmiau daug naujų istori-

Moksleivių kūrinys papuošė Valdovų rūmų ekspoziciją

Vytauto Abramausko nuotr.

■ Pasak maketo kūrimo projektui vadovavusios mokytojos J.Ikamaitės-Mindaugienės, sudėtingiausia buvo atrinkti, susisteminti informaciją bei paprastai, suprantamai ir žaismingai vaikus supažindinti su Renesanso dvasia bei Žygimanto Augusto laikų Vilniaus grožiu.

nių žinių, kurių dar nežinojau, jų ieškojau istorinėse knygose, – pasakoja moksleivė. – Vaikai mėgavosi darbu po pamokų ir šeštadieniais, dirbdavo sunkiai, ilgai, bet smagiai. Mane traukė ši veikla, patiko ir pati kūryba bei sąlytis su istorija. Šiuo mano darbu labai domėjosi ir mane palaiškė mama.“

J.Ikamaitės-Mindaugienės teigimu, tokie teminiai jungtiniai projektai yra nau-

dingi ir jaunimui, ir suaugusiesiems: galima dalytis informacija, susivienyti ir įgyvendinti svarbias bei įdomias idėjas. Jauni žmonės, dalyvaudami tokio pobūdžio projektuose, išnaudoja savo kūrybines galimybes ir patiria didelį pasitenkinimą: jie jaučia, kad išmano tai, ką daro, ir labai atsakingai į tai žiūri.

Jūratė VAIČIUVIENĖ

Lietuva stengsis susigrąžinti geriausiuosius

Zitos Šliogerienės nuotr.

Puikiais įvertinimais studijas užsienyje baigę Lietuvos Respublikos piliečiai galės 12 mėnesių dirbti pasirinktose Lietuvos institucijose ir pritaikyti savo žinias praktikoje pagal įgytą išsilavinimą.

Taip Vyriausybė sieks sudominti užsienio aukštųjų mokyklų absolventus darbu Lietuvos viešajame sektoriuje. Šį siekį realizuoti turėtų padėti viešųjų įstaigų „Investuok Lietuvoje“ ir „Versli Lietuva“ iniciatyva pradedama vykdyti jaunųjų profesionalų programa „Kurk Lietuvai“.

„Tai pirmoji tokio pobūdžio programa Lietuvoje, kuri suteikia realią galimybę gabiam jaunimui grįžti į gimtinę ir būti nau-

dingam savo žiniomis“, – sako premjeras Andrius Kubilius. Pasak Vyriausybės vadovo, Lietuva tarptautinėje arenoje giriamą už jos žmonių išsilavinimą bei gebėjimus, todėl ypač svarbu, kad pažangiausias Lietuvos jaunimas po studijų užsienyje grįžtų į Lietuvą ir pritaikytų savo žinias čia.

Milda Dargužaitė, programą inicijavusios VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ generalinė direktorė, sako, jog pristatydamą šią programą Lietuva sprendžia protų nutekėjimo problemą ir konkuruoja su geidžiamaisiais darbdaviais užsienyje: „Tarptautinės korporacijos graibstyje graibsto gabiausius aukštųjų mokyklų absolventus, tačiau

mes galime konkuruoti pasiūlydami galimybę dirbti aukščiausių pareigūnų komandoje ir įgyvendinant svarbiausius viešojo sektoriaus projektus Lietuvoje.“

Anot M.Dargužaitės, vienas iš programos tikslų – ne tik pritaikyti gabiausių studentų žinias, bet ir padėti pagrindus tolesnei jų karjerai Lietuvoje. „Vietiniai darbdaviai dažnai atsargiai žiūri į užsienyje išsimokslinčius, bet darbo patirties neturinčius jaunuolius. „Kurk Lietuvai“ papildys jų gyvenimo aprašymus vertinga profesine patirtimi“, – programą pristato VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ generalinė direktorė.

Į jaunųjų profesionalų programą jau įsijungė Ūkio, Aplinkos, Finansų, Kultūros, Teisingumo, Švietimo ir mokslo, Užsienio reikalų ministerijos, laukiama patvirtinimo ir iš kitų institucijų. Įveikę atranką „Kurk Lietuvai“ dalyviai metus galės po 4 mėnesius rotuodamiesi dirbti minėtose institucijose, kur jiems bus patikėtos konkrečios užduotys. Pavyzdžiui, ūkio ministras Rimantas Žylius norėtų, kad Ūkio ministeriją darbu pasirinkęs programos dalyvis prisijungtų prie įmonių steigimo spartinimo komandos – ministerija siekia, kad įmonė būtų galima įkurti per vieną, o ne per tris dienas, kaip yra dabar.

Studentų atranką į ES lėšomis finansuojamą „Kurk Lietuvai“ programą ketinama organizuoti bent trejus ateinančius metus. Šiomet, pirmaisiais programos metais, atrankos komisija dviem etapais išrinktų 20 studentų, tačiau išbandžius veikimo modelį kitąmet dalyvių skaičių ketinama didinti, taip pat įtraukti į programą daugiau viešojo sektoriaus institucijų bei kviesiti Lietuvos aukštųjų mokyklų absolventus.

Belieka tikėtis, jog po to, kai Lietuvon sugrįš jos geriausiasis – tik puikiais įvertinimais studijas užsienyje baigęs – jaunimas, savo šalies gyvenimą pajėgsime tvarkyti taip, kad sugrįžti, gyventi ir dirbti tėvyne atsiras galimybių ir „eiliniams“ jos piliečiams, kurie šiuo metu svetur stato ir valo namus, slaugo senelius ir auklėja vaikus, dirba gamyklose ir laukuose ir, kaip teisingai pažymėjo mūsų Ministras Pirmininkas, yra giriami už išsilavinimą bei gebėjimus.

„Dialogo“ inf.

➤ POŽIŪRIS

Gražus atėjimas į vasarą

Stepas EITMINAVIČIUS

„Šie mokslo metai buvo labai gražūs...“ Mintyse kartoju šiuos žodžius išžiūrėdamas į debesis, į gaisrenas, į jaunus berželius.

Prisimenu: praėjusių metų rugpjūtį rašiau „Dialogui“ aiškindamas, kaip planuoju įsidarbinti iki liepos: kaip gyvensiu, kad vasarą ramiau atsidusčiau. Dabar vėl norisi su savitraščio skaitytojais pabūti kartu mėginant įvertinti buvimą nuo rugsėjo.

Ši būtis atkarpa, kaip jau ir įprasta, turėjo įvairiausių spalvų, tačiau esminis pojūtis toks – jaučiausi esąs mokytojas. Man buvo smagu ginti savo profesiją, savo specializaciją – lietuvių kalbą, literatūrą, man buvo smagu įvairiais būdais teigti pozityvius išgyvenimus, propaguoti pilietiškumą, patriotizmą. Ir ne dėl to, kad įpareigoja ugdymo programos, o todėl, kad tai iš tikrųjų labai svarbu ir labai malonu.

Dvi klasės

Dvi jau pažįstamos klasės: viena, kurioje abejingų grožiui yra nemažai, kurioje ir pats mokytojas nėra didelė vertybė, ir kita, kurioje gana daug tokių mokinių, girdinčių ne tik tai, ką numato programos. Toks klasių skirtingumas vėl vertė mąstyti apie profesijos komplikotumą, apie ryšio tarp mokytojo ir mokinio aštrumus. Juk dar sykį teko patirti: vienoje klasėje dominuoja bičiuliai, kurie širdimi girdi „Tautišką giesmę“, mūsų literatūrą, mūsų diskusijas apie aktualius, amžinus dalykus. Ir jokia pedagogika man nepasufleravo, kaip elgtis kitoje klasėje, kur jaučiančių gerokai mažiau. Ar turėjau kaltinti save, ar ramiai

priimti situaciją? Visai mažiau, visai dariau. Bet supratau: ir savikritika turi ribas. Mokytojas kuo dažniau turi būti laimingas. Kuo dažniau.

„Mano mokiny“ ir dvasinės dovanos

Labai gražus pasakymas „mano mokiny“ Ne ta oficialiąja prasme, o būtis aspektu žiūrint. Susitikome kaip mokytojas ir mokiny, – ką galime vienas kitam pasakyti esminio? Va toks klausimas iš tikrųjų neretai kildavo, ir galvojimas apie jį nebuvo tuščios sapalionės.

Ką dar sykį pajutau? Kad gera, jei tavo žodis išgirstamas ne dėl to, kad reikia

rengtis egzaminui. Šie mokslo metai padovanojo tokių valandų.

Na taip: svarbu dvasinės dovanos, mano taip populiariamos. Parduotuvėje dauguma gali nusipirkti, o va padėkoti nepirkiniui dalyku ne visi sugeba. Kaip gražu, kai po metinių pažymių išvedimo gau nu tai, kas iš tikrųjų nustebina. Ne daiktas, ne pirktas, bet kažkas tokio, ką galima suprasti tik metaforiškai. Gauni tai, kas tave pakylėja, kas pašnibžda, jog dar gali būti mokytoju.

Buvo dvi naujokų klasės: pirmokai, trečiokai. Du trys mėnesiai praėjo, kol po truputį, po truputį paaiškinau, kas yra lietuvių kalbos pamokos, kas yra literatūra. Amžinas dalies priešinimasis mano nuostatoms. Tylius, pasakant į akis ar apskundžiant mokyklos direkcijai. Liūdesys dėl pirmokų: ateina į gimnaziją turėdami gerus pažymius, bet moka daug prastesniam balui. Kodėl? Todėl, kad mokytojai nenori konfliktuoti, nori būti geri (mokinių požiūriu), mažiau atsakingi... Mūsų laukia valstybiniai egzaminai, o tada – jei vertinome neobjektyviai – situacija bus grėsminga, liūdna.

Kaip pardavėjas...

Man visada skaudu, kad mokytojas iš esmės yra toks pat žmogus kaip par-

davėjas: apskys – ir kentėsi. Vieno dviejų moksleivių požiūris gali versti suabejoti dėstymo metodika, bendravimo tikslingumu. Kaip elgtis: pasikviesti švietimo skyrių ar ministerijos atstovų, kad įvertintų tavo darbą? Ko gero, tik apsijuoktum. Ar eiti lengvesniu, gerai žinomu keliu: nesiginčysime, bendrausime žaismingai, rašysime gerus pažymius, nepriekaištausime dėl netinkamo elgesio; girsime, girsime, girsime?... Taip pasaugosime savo nervus, ilgiau galėsime būti darbingi.

Bet, nelaimei, ne kiekvienas taip gali. Ne kiekvienas leidžia jį žeminti tokiu būdu žeminant profesiją bei tą gyvenimišką patirtį, be kurios sąžiningai neįmanoma būti. Negaliu ir aš, negaliu. Suprantu, kad kalbėjimas pirmuoju asmeniu kitus gali tik trikdyti: vėl giriasi; jis nesupranta tokių pedagoginių principų, kad net baisu... Tačiau suprantu ir tai: jei nori sau, kitiems ką nors pasakyti, turi būti atviras.

Bet berželių, gaisrenų, debesų grožis primena: užmiršk tai, kas buvo negatyvus, prisimink teigiamybes, džiaukis, džiaukis vasara, tau vėl padovanota...

Ernestas Šidlauskas: nemeluok sau

Geras idėja verta ne tik palaikyti, bet ir perimti. „Dialogas“ nusiziūrėjo puikią *Bernardinai.lt* idėją: gimnazistai sugalvoja klausimus, redakcija juos užduoda įvairių profesijų žmonėms, šie atsako.

Taip šauniai „Dialogui“ ir patalkino Utenos Adolfo Šapokos gimnazijos moksleiviai (mokytojas Stepas Eitminavičius).

Pirmasis atsako Ernestas Šidlauskas. 44 m. tikybos bakalauras, filosofijos magistras, baigęs Vilniaus edukologijos universitetą. Vedęs, sūnus – progimnazijos moksleivis. Vilniaus licėjuje dirba nuo 2006 m., dėsto tikybą, etiką ir filosofiją.

Šiais metais du E.Šidlausko rengti jaunieji filosofai XX tarptautinėje mokinių filosofijos olimpiadoje Osle (05 19–20) pelnė aukštus apdovanojimus: licėjaus abiturientas Tadas Kriščiūnas – aukso medalį, Michailas Skalskij – pagyrimo raštą.

„Dialogas“ prašo puikaus mokytojo pasidalinti pedagoginės sėkmės paslaptimi ir atsakyti į Utenos A.Šapokos gimnazijos moksleivių klausimus.

✓ Kokių savo svajonių neįgyvendino? Kodėl?

Neužkopčiau į Everestą, nenuvykau į praeitį ir ten nepatvarkiau labai svarbių politinių dalykų, neatradau filosofinio akmenį, nepanešėjau olimpinio deglo, neatradau Vytauto Didžiojo palaikų ir Napoleono lobio bei dar kelių. O šių svajonių neįgyvendinau todėl, kad vienos prarado aktualumą, ėmė rodytis absurdiškomis, o kitom dar laikas neatėjo, aplinkybės dar nepalankios. Paklauskite, kiek jų pavyko įgyvendinti, o kiek dar laukia ateityje, kad ir rytoj...

✓ Ar verta gyvenime rizikuoti, ar geriau plaukti pasroviui ir taip išvengti nesėkmių? Kodėl?

Ir plaukti pasroviui, ir rizikuoti verta. Tik tarp šių kraštutinių turi būti balansas. Jei nuolat rizikuosi, patirsi vieną iš dviejų – žlugimą arba aukštumą, pasiektas greitai, veržliai, bet išsilaukysi čia neilgą laiką, žlugimas po aukštųjų bus skaudus. Jei plauksi palengva, srovė išneš tave į jūrų platumas, nesiblaškydamas galėsi stiklo kalną nugaleti ir aukso krūvą, dar princesę ir naują telefoną rasi. Bet gali būti, kad tenai, gale, surasi tik kebabų kioską. Tad verta rizikuoti, o paskui dreifuoti, įveikt bangas ir štilyje ilsėtis, neverkti ir nesigailėti, vėl atgal sugrįžti, atsiesti. Patirti viską.

✓ Jei rašytumėte žmogaus garbės kodeksą, kurie reikalavimai būtų esminiai?

Pirmas ir svarbiausias teiginys žmogaus garbės kodekse turėtų būti toks: „Nemeluok sau.“ Atsikratyk iliuzijų, nepamatuotų svajonių, ambicijų, kurios tau primestos, kurias išikalbėjai. Kad nemeluotum sau, tu privalai svarbiausių klausimų apie save paklausti to, kuris tau gero linki, kuris nesuinteresuotas, kuris tavęs nemyli įprasta, savanaudiška meile. Ir kai žinosi tiesą apie save (bet gali ir nepasisekti), galėsi apsišaukt garbingu žmogumi.

✓ Jeigu reiktų pasirinkti tik tris knygas, kokios jos būtų?

Pasirinkčiau vieną knygą. Vadinasi *Macbook*. Kurioje būtų 3000 knygų, kurias privalai perskaityti iki mirties arba skaityti tol, kol numirsi. Ir neprašykite tikybės mokytojo, kad jis tik Bibliją skaitytų, jei būtų taip, jis virstų į paklaikusį pamokslininką. Negalima paimti knygų iš konteksto, negalima suskirstyti jų pagal vertę, jos visos nulemtos viena kitos, jas būtina ne perskaityti, o skaityti. Nuolat. O jei netyčia dingtų elektra ir generatoriai sudiltų, skaityčiau (kaip ir dabar aš retkarčiais darau) gamtos tomus: žmogaus, dangaus ir žemės veikalus. Ir dar rašyčiau. Kaip Prosperas.

Ernestas Šidlauskas: Filosofijos kursas licėjuje yra pasirenkamas, pasiekimai vertinami įskaita, dvi pamokos per savaitę, reikia ruošti namų darbus. Šį kursą renkasi labai skirtingi, kraštutiniai žmonės. Matematikai, kuriems norisi išeiti už skaičių santykio ribos, žmonės, kuriems jau negera nuo matematikos, gamtos mokslų, kurių širdis pavasariu dainuoja, ir tie, kurie nukrito iš mėnulio, pakilo, nusivalė kelnes ir sutiko mane. Pati įvairiausia publika. Bet filosofijos olimpiadoje dalyvauti gali visi, kas nori. Tik ne visi gali, ne visiems pasiseka, ne kiekvienas atlaiko keistą, paslaptinę tekstą, terminus, atėjusius iš amžių glūdumos ir fizikoje bei literatūroje turinčius visai kitas reikšmes. Kadangi licėjuje smalsių žmonių nestinga, filosofijos olimpiados pirmas turas būna gausus. Bet, kaip sakiau, kelis darbus reikia atmesti, kiti iš viso lieka nerasyti. Tad pirmas žingsnis – atranka. Toliau jau reikia konsultuoti, kalbinti, nurodyti, ką skaityti, ko vengti, prašyti tekstų, rašinių, juos skaityti, komentuoti. Ir kalbėtis. Apie viską: knygas, kates ir debesis, apie žodynus, pažinimo būdus, pačią kal-

bą, – viską. Svarbiausias mano principas – nespaušti, nekankinti, kiekvieną kartą pasakau, kad rezultatas man bus malonus, o jam naudingas. Jokių „tu privalai“, „gali geriau“, „aš nepakėsiu“. Jokių ribų ir terminų. Beveik. Tad žmonės mokosi ir kuria savo noru, savo naudai ir linksmumui. Tada važiuoja į olimpiadą ir ta pačia dvasia išvyksta nugalėtojais.

✓ Kada supratote, kas yra gyvenimas? Ir kas gi yra tas gyvenimas?

Kai paragavau gyvenimo, kai jis mane apdaužė ir apdovanojo, suvokiau, kad jo niekuomet nesuprasiu. Suvokiau, kad jis ir palaima, ir prakeikimas, kurį nuolat reikia tyrinėti, lyginti su ne-gyvenimu, bandyti jį apibrėžti (juk apibrėžti – tai suprasti, o supratu – valdyti ir kurti) ir leisti jo visai beprotiškai užvaldomam. Nežinau, kas yra gyvenimas, kai ką nuvokiū, bet labai mažai.

✓ Koks žmogus jums labiausiai padėjo, kai buvote 17–18 metų?

E.M.Remarkas.

➤ IŠ KITO KRANTO

Labas, aš – Vaidilutė, mergaitė, kuri teoriškai studijuoja, o praktiškai – nelanko paskaitų. Turiu aštuoniolika hektarų laiko bei pilną kairę kišenę idėjų sėklų. Laimėjau kuponą dykai įsigyti žirkles, kurios reikalingos bepradedantiems augti kūrėjams apkarpyti. Čekst, čyrkst – be jokio pasigailėjimo kris bevertės viršūnės. Vėliau šapeliai bus sudeginami ir sušildys arčiau priėjusius. Tikrai atsibodo spardyti muzikantų šešėlius, kurie susigėdę tūno katedros sienose, tad imsiu skinti švietimo naujienas ir užkonservuosiu stiklainyje – *bloge*. Skausit, nuspręsit, ar ne per daug beprasmybės, ar ne per mažai logikos. Sąskaitos už maistą neišrašomos, tad nesikuklinkit.

Nemėgstu teatro, tačiau kuo toliau, tuo labiau atrodo, kad jame dirbu. Jūs – mano bendradarbiai. Na ką, ko tik nebūna. Stebėkite, pasirodymą pradėsiu žongliuodama įžymaus teologo Thomo Binzo žodžiais: „Vienas sėdžiu aš mažam kambari, užraktintos durys, užsklęsti langai. Atrėmiu galvą į sieną ir laukiu, laukiu, kol Tu išvaduos, nors žinau, kad durys užsklęstos iš vidaus.“

Aš laukiau ir vis galvojau, kaip atverti duris. Jos labai sunkios, o jaučiuosi kaip

Gyvenimo saujoj

medinė mergaitės figūrėlė. Piršteliai neklusnūs, baimė neproporcinga šitokiam mažam ūgiui. Mano mažytėje gyvenimo saujoj – nežinomybės, o lemtis primena nedrąsaus klouno improvizaciją. Vis naujos mūzos ir ta pati nepakitusi scenografija. Ne nemiga – nemeilė, vis gelianti naktimis. Nenaudotinų alternatyvų savizudibių išblukintas rytas. Galva nusverta minčių, noras pailsinti kojas, kurios skaudžiai nutrintos ėjimo (ne)viltyje... Po truputį klumpant į žemę pajausta skubanti širdis ir nežemiškas savęs ilgesys. Po kūną vaikščiojantys vėjai ir medžiai, skausmingai išėję, kryželis ant stalo, dar tikras, bet ne mano, – prakeiktieji išganymu netiki. Kartais netiki savimi. Kas antrą dieną nebenoriu rašyti, kas trečią ir skaityt nebenoriu. Stop, stop, stop.

Taip, antra scena, nevykęs pirmas dublis. Tiesia, vaidinau be pašaukimo vaidinti. Mano laimei, salė visada pustuštė. Žiūrovai išrėtėjo it plaukai ant senyvo kaimyno

pakausio. Jau seniai niekas nesijuokia, neiliūdi, neploja. Likome trise, maža to – visi išsigandę vienas kito. Keistuolis, atsiskyrėlis Aš, kuris išties esu, nevykęs ekstravertas antrasis Aš, kurį pažįsta tik tie, kurie kolekcionuoja net žemos prabos ryšius, bei trečiasis Aš, po galais, visai ne kvailėlis: jis toks, kokiu pasistengusi galėčiau būti. Trečiasis stato tikslų bokštus, grindžia pasiekimų kelius, lengva ranka išmeta nesėkmėm išteptus, naudotus, kadais patogius baldus. Sunku prisijaukinti būtų, – šiaip ar taip, verta.

Nenorėdama, kad mano dienos būtų kaip žydų tapytojo Felixo Nussbaumo pasmerktųjų paveikslai, nusprendžiau rašyti naują savo esaties scenarijų. Viena iš veikėjų – mergaitė Joana. Rytai ji sėdi vienoje iš Šopeno oktavų ir žaismingai tabaluoja kojomis, priešpiliais ieško dar atrastų žemynų, krapšto iš panagių tylą, ir batelius matuojasi karstus, iš vaivorykštės siūlų pina kasas ir juokais bando uždusinti

ti dangų, kad šį išmuštų raudonis. Mergaitė augina plaukus, siekiančius prieštovę, ir nešioja Afrikos spalvų megztinuką. Žodžiams imus šlubuoti miršta dešimt kartų per dieną, vardan trečdaliai įkvėpimo.

Antras ir iš tikrųjų svarbiausias veikėjas – gyvenimas. Neįmanoma pasakyti, kokio dydžio jo pėdos, kokio atspalvio plaukai, kokią arbatą jis mėgsta. Aišku, tai ir yra gražiausia. Galimybė jo paklausti. Svarbiausia, šiukštu neišsigąsti jo atsakymų. Jis nėra toks storžievis, kaip gali atrodyti. Galų gale šis net per daug išsilavinęs dabita esti labai malonus ir dėmesingas.

Mergaitės tikslas bus palaikyti dialogą. Dievaži, Joana bus vaizduojama kaip velniškai smalsi herojė: ją domins viskas nuo šviesos lūžimo dėsnių iki klasės lentose gaudynes žaidžiančių raidžių intencijų. Kiekvieną dieną ši mergaitė pateiks žmogiškąjį kultūros pavidalo eskizą ir braižys naujus gyvenimo veido kontūrus, kurie tartum voratinkliai bus naudojami skaitytojams gaudyti.

Viliuosi, kas įklius. Iki kitos savęs pradėjimo eros.

Vaida DAIGINAITĖ

Jeigu valdžia būtų protinga...

Vytenis PAULAUSKAS

Zitos Šliogerienės nuotr.

Dvi Konstitucijos?

Visos pagrindinės Lietuvos partijos vieningai sutarė, kad per keletą metų iki 2016 m. krašto apsaugos finansavimą būtina padidinti iki 2 proc. bendrojo vidaus produkto (BVP). Tam pritarė ir Prezidentė D.Grybauskaitė. Toks susitarimas reikėtų, kad kasmet iš valstybės biudžeto krašto apsaugai papildomai reikėtų skirti beveik du milijardus litų.

Seniai seniai, kai D.Grybauskaitė buvo dar visai ne Prezidentė, o tik paprasta finansų ministrė, analogišką nuostatą, – tiesa, susijusią ne su krašto apsauga, bet su švietimu, – pasiūlė tuometinis Seimo narys Rolandas Pavilionis. Akademikas siūlė tam tikrą BVP dalį skirti švietimui. Seimas tam pritarė, tačiau griežtai užprotestavo Vyriausybė, argumentuodama tuo, jog tokia nuostata prieštarauja Konstitucijai. Konstitucinis Teismas pritarė Vyriausybės nuomonei: esą valstybės biudžetą kiekvienais metais reikia svarstyti iš naujo įvertinant visas pasikeitusias aplinkybes, galimybes ir poreikius.

Iš viso to galima padaryti išvadą, kad Lietuvoje yra dvi Konstitucijos – viena galioja krašto apsaugai, kita – švietimui. Susitarę krašto apsaugos finansavimą didinti 2,5 karto, apie švietimo finansavimo didinimą bent vienu procentu politikai nė nekalba. Tiesa, V.Strazdo straipsnis apie politikų pažadus švietimui („Rinkimai 2012: pirmieji pažadai“, „Dialogas“, Nr. 19) suteikė bent šokių tokių vilčių, kad galgi pagaliau iš šunkelių bus pasukta į teisingą kelią.

Kas išvaduos nuo krepšelių beprotybės?

Bene geriausias yra Darbo partijos pažadas atsisakyti visuotinio mokinio krepšelio (MK) finansavimo principo ir studijų krepšelio. Tai leistų ir išsaugoti meno, sporto ir muzikos mokyklų tinklą, kurį liberalų valdžia, pasitelkusi krepšelių, ruošiasi naikinti.

Atsiskaitus jau visą dešimtmetį politikus valdančios krepšelių beprotybės, net ir nepadidinus švietimui skirtų lėšų, esamus pinigus galima būtų panaudoti daug racionaliau ir išsaugoti mažas mokyklas. Todėl problemą reikia spręsti iš esmės – visai panaikinti MK, nes dalinis problemos sprendimas šiek tiek didinant MK mažoms mokykloms (kaip siūlo partija „Tvarka ir teisingumas“) norimo rezultato neleis pasiekti. Kol nebuvo įvestas MK, nors lėšų švietimui buvo skiriama mažiau,

mažoms kaimo mokykloms išlaikyti jų užteko. Provincijos mokyklų žlugdymas prasidėjo tik atsiradus MK.

Atsisakymas finansavimo pagal MK leistų subalansuoti kaimo ir miesto mokyklų finansavimą. Tačiau norint, kad švietimas taptų iš tikrųjų prioritete, būtina didinti ir bendrą švietimo finansavimą. Tai, deja, yra silpniausia opozicinių partijų programų dalis. Visos opozicinės partijos žada drastiškai mažinti mokesčius. Tai, suprantama, mažintų ir bendrą į valstybės biudžetą surenkamų pajamų dydį, o dėl to mažėtų ir švietimui skirtos lėšos.

Naudokimės gerais pavyzdžiais!

Lietuvos politikai labai mėgsta, pasižvalę užsieniuose, nusikopijuoti pačius blogiausius ten egzistuojančius valstybės valdymo modelius. Manau, geriau būtų mokytis iš teigiamų pavyzdžių. Pavyzdžiui, naujasis Prancūzijos prezidentas F.Olandas siūlo keliasdešimčia tūkstančių padidinti mokytojų skaičių, o turtuolius apmokestinėti 75 proc. pajamų mokesčiu. Jeigu Lietuvos valdžia būtų protinga, ir ji turėtų elgtis panašiai – kurti naujas darbo vietas valstybės sektoriuje mažindama mokytojams tenkančius krūvius, gerinti jų darbo sąlygas ir didinti atlyginimus. Praėjusiais metais verslininkai gavo apie 8 mlrd. litų pelno, tačiau visas tas pelnas buvo paleistas vėjais, nes iš jo nebuvo sukurta naujų darbo vietų. Tai logiška, nes jokio poreikio kurti naujas darbo vietas privačiame sektoriuje nėra. Tačiau tas lėšas galima būtų panaudoti kuriant naujas darbo vietas valstybiniam sektoriuje. Tam reikėtų padidinti pelno mokestį nuo 15 iki 75 proc. Tokiu atveju užtektų lėšų ir krašto apsaugai, ir švietimo finansavimui, ir kitoms valdymo sritims.

Žinoma, galima naudoti ir kitus būdus siekiant teisingiau perskirstyti visos visuomenės sukuriama BVP tarp atskirų visuomenės grupių. Kaip anksčiau esu rašęs, tam būtų galima naudoti minimalaus atlyginimo, pridėtinės vertės mokesčio didinimą.

Vilties teikia tai, kad visos opozicinės partijos žada didinti minimalų atlyginimą. Darbo partija jį siūlo didinti iki 1509 Lt, kitos partijos – mažiau. Klausimas tik toks – ar bus išlaikytas bent jau dabartinis balansas, ar minimalaus atlygi-

nimo didinimas atsvers mokesčių mažinimą. Nuo to priklausys ir tai, ar finansavimas švietimui didės, ar mažės.

Įrodyti galima bet ką

Opozicijai, kuri tikriausiai perims vadovavimą švietimui, reikėtų palinkėti, kad esamos padėties švietime analizė būtų objektyvesnė, o ne, kaip būdavo iki šiol, paremta demagogija, manipuliacijomis skaičiais, statistika.

Pavyzdžiui, reikia ŠMM valdininkams įrodyti, kad mokytojai labai daug uždirba. Tokiu atveju, išnaudojant situaciją, jog daugelis mokytojų turi didesnę negu vieno etato pamokų krūvį, dviem etatais dirbančiojo atlyginimas pristatomas kaip vieno mokytojo.

Kitas manipuliacinis ėjimas taikomas, kai reikia įrodyti, kad mokytojų Lietuvoje yra per daug ir todėl jų skaičių būtina ma-

žinti, kad vienam mokytojui tenka labai mažai mokinių ir todėl būtina uždarinėti mokyklas. Tokiu atveju, siekiant padidinti mokytojų skaičių, tas pats vienas mokytojas dalijamas į kelias dalis. Pavyzdžiui, jeigu mokykloje pedagogas dėsto tris skirtingus dalykus, laikoma, kad yra ne vienas, bet trys mokytojai. O jeigu tas mokytojas dar dirba ir kitoje mokykloje antraeilininku – jis jau pavirsta keturiais.

Dievas sugeba būti tik trijuose asmenyse, o štai vienas mokytojas, ŠMM valdininkų malone, gali įsikūnyti 5–6 mokytojų kailyje, žinoma, už tai gaudamas tik kuklų vieno mokytojo atlyginimą. Taigi, jeigu pasirinksi atitinkamą skaičiavimo metodiką, gali įrodyti viską, ką tik nori.

KONFERENCIJOS

Šiandienos iššūkiai kaimo mokyklai

Nyksta kaimo mokyklos. Pagrindinė priežastis – mažėjantis mokinių skaičius, o dėl to ir mažėjantis mokinio krepšelis (MK), kurio nepakanka mokytojų atlyginimams. Todėl mokyklos priverstos taupyti ugdymo kokybės sąskaita – mažinti vadovėlių ir mokymo priemonių įsigijimą, kvalifikacijos kėlimą.

Šios ir su jomis susijusios aktualijos svarstytos gegužės 28 d. Kėdainių r. sav. Krakių Mikalojaus Katkaus gimnazijoje įvykusioje regioninėje konferencijoje „Kaimo mokykla – šiandienos iššūkiuose“. Darbavosi per 60 dalyvių: Kėdainių, Raseinių, Kauno, Panevėžio, Jonavos, Ukmergės ir Radviliškio rajono mokyklų vadovai, bendruomenių pirmininkai, ūkininkų sąjungos atstovai. Konferencijoje dalyvavo ir Seimo Pirmininkės pavaduotoja V.Baltraitienė, Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto narys V.Gedvilas, švietimo ir mokslo ministras G.Steponavičius, Kėdainių rajono meras R.Diliūnas, kiti valdžios atstovai.

Dauguma pranešėjų, reikšdami susirūpinimą nykstančiomis kaimo mokyklomis, konstatavo: kad ir kaip mokykla taupyti, šiuo metu netobula MK metodika ir nustatytas klases mokinių skaičiaus vidurkis nesudaro galimybės tinkamai finansuoti mokyklų, beveik visos jos turi „minusinius“ biudžetus. Ūkininkų sąjungos ir bendruomenių atstovai išsakė savo poziciją, jog būtina stiprinti kaimo mokyklas, kurios dažniausiai yra kaime vienintelės įstaigos, atliekančios ne tik ugdymo, bet ir ypač svarbias kultūrinės bei socialines funkcijas.

Konferencijos dalyviai priėmė rezoliuciją „Dėl kaimo mokyklų“. Joje konstatuojama: būtina iki 2012 m. rugsėjo 1 d. patobulinti MK lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodiką, kad ji tenkintų įvairių dydžių ir skirtingų vietovių sąlygų kaimo mokyklų poreikius, nustatyti mažesnę klases mokinių skaičiaus vidurkį (atstatyti buvusį 2011 m. sausio 1 d.) siekiant, kad vieno mokinio judėjimas nekeistų MK finansavimo dydžio; MK metodikoje atskirti valdymui skirtas lėšas nuo pagalbos mokiniui lėšų; sudaryti galimybę pačioms savivaldybėms biudžetinėmis metais lėšas, sutaupytas dėl mokinių skaičiaus sumažėjimo, pagal poreikį perskirstyti mokykloms; atsisakyti reikalavimo kaimo mokykloms turėti po dvi XI–XII klases; didinti mokyklų-daugiafunkčių centrų finansavimo galimybes iš MK; užtikrinti švietimo priemonių iki 16 metų pagal gyvenamąją vietą, nedidinant kaime gyvenančių mokinių socialinės atskirties; Švietimo ir mokslo ministerijai inicijuoti įvairias programas ir projektus, orientuotus į kaimo pagrindines mokyklas, kad šios, juose dalyvaudamos, galėtų atnaujinti savo materialinę bazę.

Alanas MAGYLA,

Krakių Mikalojaus Katkaus gimnazijos direktorius

Dailios dienos ir projektiniai darbai

Vieną gegužės savaitę Pranciškonų gimnazijos (Kretinga) trečiokai gimnazistai ir jų dailės mokytoja Liuda Liaudanskaitė visą mokyklos bendruomenę pakvietė į menams populiarinti skirtą savaitę „Dailios dienos“. Kiekviena diena turėjo savo spalvinį kodą, todėl tam tikrų spalvų motyvai kasdien atsispindėjo bendruomenės aprangoje. Visus metus dirbę prie savo pasirinkto vaizduojamojo meno darbo trečiokai gimnazistai pristatė savo veiklos rezultatus. Įvairiose gimnazijos erdvėse – teatro studijoje, fojė, dailės kabinete – buvo eksponuojami gimnazistų darbai, organizuojamos muzikinės improvizacijos, rodomi įvairūs trumpametražiai filmai, pristatyta net rūbų kolekcija. „Dailių dienų“ sumanytojai kasdien į svečius pasikviesdavo įvairių su meno pasauliu susijusių žmonių: fotomenininkę J.Kletkutę-Peleckienę, Klaipėdos universiteto Menų fakulteto Džiazo muzikos katedros dėstytojus prof. P.Narušį ir doc. S.Atkočaitytę, kaligrafę L.Kuklienę. Jie mokinius supažindino su menininko profesija, vedė savo dėstomo dalyko pamokas.

Nuo 2008 m. Pranciškonų gimnazijos trečiokai gimnazistai mokslo metų pabaigoje pristato pasirinkto mokomojo dalyko atliktus metinius projektinius darbus. „Tai puiki galimybė pagilinti savo žinias tam tikroje mokslo srityje, išbandyti naują veiklą: gimnazistai ne tik renka, analizuoja, apibendrina teorinę medžiagą, bet ir atlieka įvairius tyrimus, organizuoja renginius (pvz., sporto varžybas, šokių popietes, matematikų varžytuves), leidžia savo kūrybos knygas, ugdo aktorinius ir režisūrinius sugebėjimus – kuria filmus anglų kalba“, – pasakoja „Dialogui“ jaunoji gimnazijos žurnalistė **Inesa Rinkevičiūtė**. Tradicija kurti filmus „Anglų kalbos savaitė“ gimnazijoje gyvuoja jau beveik 10 metų ir kasmet, pasak informacijos autorės, susilaukia ypatingo mokinių susidomėjimo. Šiais mokslo metais pristatyti 4 gimnazistų filmai: juose gvildenamos kasdienio mokyklos gyvenimo, tikėjimo problemos, parodijuojamos televizijos laidos.

Molėtų gimnazija: bitės, menininkai, saugumas

Molėtų gimnazijoje aštuntą kartą šauniais gimnazistams ir mokytojams įteiktos „Bičių“ nominacijos. Keraminės bičių skulptūras sukūrė mokytoja L.Dieninė.

Mokyklos bibliotekos vedėjos V.Juknevičienės kvietimu Molėtų gimnazijoje lankėsi dailininkė A.Cicėnienė ir dizaineris V.Cicėnas. Dailininkė sakė: „Tapau gamtą, nykstančias senąsias lietuviškas sodybas, gėlių naturmortus, istorinio paveldo objektus. Man pasisekė, kad galiu gyventi apsupta miškų ir vandenų, braidyti po pievas, piešti žolę ir dangų. Tikiuosi, kad lašelį to džiaugsmo įdedu ir į savo paveikslus.“ Dizaineris papasakojo gimnazistams, kaip kuriami žiedai iš akrilo bei sidabro.

Šiomet Molėtai mini 625-ąsias metines, todėl gausu šiai datai skirtų renginių. Švietimo centras surengė rajono mokytojų konferenciją „Didžiojamės gyvendami Molėtų krašte“. Molėtų gimnazija parengė stendinį pranešimą „Molėtų kraštas gimnazistų projektiniuose darbuose“. Mokytoja V.Petrauskienė skaitė pranešimą „Molėtų kraštas integruotose istorijos ir geografijos pamokose“.

Be to, Molėtų gimnazijoje įvyko renginys „Kas rūpinasi mūsų saugumu?“, jį organizavo Muitinės departamento, policijos komisariato, priešgaisrinės gelbėjimo ir kelių tarnybos atstovai. Šiame renginyje, be kita ko, gimnazistai išvydo vieną mažiausių šunų – „rusų žaisliuką“, pamatė grakštų specialiujų tarnybų naudojamą belgų aviganį malinua, didžiausios pasaulyje veislės šunį – kurtą – airių vilkogaudį. Įspūdingo renginio pabaigoje susirinkusieji gimnazijos kieme apžiūrėjo muitininkų įrangą.

O dar šiomet, kaip ir kasmet, Molėtų gimnazijos mokinių taryba suorganizavo puikų vakarą muzikuojančiam ir muzika besidominčiam jaunimui. Vakare dalyvavo ne tik renginio šeimininkai – sulaukta ir svečių iš Utenos „Saulės“ gimnazijos bei Molėtų r. Giedraičių Antano Jaroševičiaus vidurinės.

Apie savo mokyklose renginius „Dialogui“ parašė **Jolanta Liubeckaitė** ir **Sandra Džiuzaitė**.

Saugios vasaros, pradinukai!

Šiaulių Dainų progimnazijoje vyko pradinukų saugaus eismo diena, – praneša „Dialogui“ šį renginį kartu su saugaus eismo būreliu „Šviesoforiukai“ organizavusi pradinė klasių mokytoja **Laima Remeikienė**. Mokytojos tądien rodė vaikams mokomuosius filmukus apie saugų eismą, prisiminė eismo taisykles. Mokiniai pasipuošė atšvaitais, emblemomis ir piešė kelio ženklus, įvairias situacijas gatvėje ir kelyje. Mokytojoms parengtos metodinės rekomendacijos, mokiniams – atmintinės.

Dainavo po Davatkyno dangum

Šilavote (Prienu r.) nuskambėjo trečiojo rajoninio dainuojamosios poezijos festivalio „Po Davatkyno dangum“ atlikėjų dainos ir muzika, – praneša **Lijana Sarnickienė** ir **Virginija Maščinskienė**. Susirinkusiuosius džiugino Šilavoto pagrindinės mokyklos ansamblis (vad. L.Sarnickienė), Jiezno gimnazijos muzikos mokytoja L.Stakauskaitė, Jiezno muzikos ir Prienu meno mokyklų mokiniai, Garliavos ir Kauno „Vyturio“ katalikiškos vidurinių mokyklų atstovai.

Muziejų keliu

■ Tauragiškiai Baubliuose – pirmajame seniųjų muziejuje Lietuvoje

Tauragės Martyno Mažvydo pagrindinės mokyklos septintokai su lietuvių kalbos mokytoja **Vitalija Juškevičiūte** (informacijos „Dialogui“ autorė) tradiciškai ir šį pavasarį pasuko muziejų keliu, šiemet kartu keliavo ir aštuntokai su mokytoja V.Milkintiene.

„Rasota pievele atėjome į Klemenso Lovčiko – garsiojo Šilalės krašto tautodailininko – muziejų-klėtelę. Susipažinome su neregėtais, Upynos apylinkėse rastais eksponatais: tekėlais, kaltūnais, vaikiškais barškučiais iš papjautų paukščių gerklų... Sužavėjo ir vaizdinga, turtinga tautodailininko K.Lovčiko žemaičių kalba. Reikėtų visai Lietuvai ne tik nusilenkti šiam žmogui, bet ir pasimokyti darbštumo, patriotizmo, nesavanaudiškumo (eksponatus renka nuo 1969 metų).“

5 km nuo Upynos – Vytogala – lakūno Stasio Girėno gimtinė. Čia susipažinome su legendinės asmenybės gyvenimo istorija. Bijotų dvaro sodyboje, kur gegužės 12 d. prasidėjo respublikinis renginys „Muziejų kelias“, nusilenkėme garbiojo Dionizo Poškos – neramaus kraštotyryninko, užsispyrusio bajoro, darbštus kūrėjo tvariniui – Baubliams... Apžiūrėję vandens malūną, įkopę į Vyšniakalnį, akis paganę po ąžuolais apaugusias dvaro apylinkes atlikome gausius kūrybinius darbus: rašėme kelionės išpūdžių rašinius, vaizdelius, piešėme, šiuo metu sudarome lankstinukus.

Tokios ekskursijos – ne tik pamokų pavairinimas, bet ir kūrybiškumo ugdymas netradicinėse erdvėse“, – dalijasi mokytoja V.Juškevičiūtė.

Amatų diena Garliavos Jonučių vidurinėje

Kauno r. Garliavos Jonučių vidurinės mokyklos mokiniai Tarptautinę vaikų gynimo dieną paminėjo tradicine amatų diena, – praneša istorijos mokytojas **Stasys Ugenskas**. „Salėje, kaip tikrame turguje, aidėjo triukšmas, „meistrų“ siūlomų daiktų kainos. Tačiau, skirtingai nei ankstesniais metais, besiderančių, o juolab perkančių buvo reta. Iš to galima spręsti, kad finansinė krizė iš Lietuvos dar nepasitraukė. Didelį susidomėjimą kėlė sviesto mušimas: prie muštuvu, viena kitą pavaduodamos, prakaitą liejo dvi penktokės. Čia buvo galima sužinoti, kaip atrodo linas ir kaip iš jo praėjusio amžiaus pirmoje pusėje kaimo žmonės išgaudavo lietuvišką „šilką“: pirmiausia mokiniai išvydo linų gubą, toliau išsirikiavę prie savo darbo barų ir priemonių – vieni prie mynimo, kiti prie bruktuvės, treči prie šukų – net sušilę darbavosi „bernai“ ir „mergos“. Nemažai mokinių būriavosi prie mokyklos lėlių teatro jaunųjų artistų (jiems vadovauja matematikos mokytoja Z.Sylienė) stalo. Šie mokiniai demonstravo pačių pagamintas lėles, parodė, kaip iš paprastų medžiagos skiaučių galima greitai ir pigiai pasigaminti mėgstamus žaislus. Pristatė savo darbus ir mokytojo G.Markučio vadovaujami mokiniai: jie parodė, kaip drožiamas šaukštas, geldelė. Mokiniai su dideliu susidomėjimu stebėjo, kaip technologijų mokytojas V.Minulinas iš karklo vytelių pina kašutę. Dailės mokytojos B.Gruodienės ugdytiniai žavėjo įvairiais karpiniais iš popieriaus...“ – pasakoja mokytojas.

Susipažino su maisto pramonės įmonėmis

Kėdainių PRC Kėdainių skyriuje ruošiami maisto pramonės darbuotojai, kurie praktinį mokymą ir gamybinių praktiką atlieka mieste veikiančiose maisto pramonės įmonėse. Kad mokiniai susipažintų su tomis įmonėmis, žinotų, kokie maisto produktai jose gaminami, kokie reikalavimai keliami darbuotojams, profesijos mokytojos I.Merkelienė ir Z.Trumpickienė surengė mokomąją-pažintinę ekskursiją į Kėdainių konservų fabriką, organizavo susitikimą su UAB „Linas Agro“ Grūdų centro KUB direktoriumi A.Ramanausku. Mokiniai atliko teminę užduotį „Kėdainiai – maisto pramonės įmonių centras“: pasiskirstę grupelėmis, rinko medžiagą ir pristatė 7 Kėdainių įmones, surengta ir gaminamų produktų degustacija, – praneša mokytoja **Birutė Konstanblackaitė**.

Švietimo perspektyva – ne stumti, o patraukti

„Taškas, iš kurio jūs žiūrite, lemia vaizdą, kurį matote. Nuo klausimo, kurį užduodate, priklauso atsakymas, kurį gaunate. Kitaip tariant, pasaulio pažinimas – tai bandymas pažvelgti į jį iš vis naujų pozicijų“, – tikina mąstytojas ir alternatyvių švietimo metodų ieškotojas Charlesas LEADBEATERAS.

„Jis yra neįprastai įdomus mąstytojas“, – taip apie Ch. Leadbeaterą atsiliepė buvęs Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas Tony Blairas.

Gyventojų daugės tik miestuose

Kur ieškoti švietimo sistemos ateities modelių? Pasak Ch. Leadbeatero, per pastaruosius 20 metų tradicinis atsakymas į tokį klausimą buvo labai paprastas: „Važiukite į Suomiją. Ji turi geriausią pasaulyje mokyklinio švietimo sistemą. Nors suomių nuobodoki, neatsparūs depresijai ir linkę į savižudybes, tačiau jų kvalifikacija yra pavydėtina. Nuostabi ir jų švietimo sistema.“

Tačiau grįžtantys iš Suomijos pasiveža ne tik gerų išpūdžių apie jos socialinius stebuklus, bet ir galvos skausmą, kaip suomių patirtį panaudoti. Ypač ten, kur trūksta lėšų ir specialistų, o žmonių poreikis lavintis – milžiniškas.

Tokiose būtent šalyse Ch. Leadbeateras ir ieškojo naujų švietimo ateities modelių. Kodėl tokiose? Mat tyrinėtojas įsitikinęs, kad per ateinančius 50 metų Žemės gyventojų daugės miestų sąskaita. Jų plėtra vyks taip, lyg kasmet pasaulyje rastųsi po šešis naujus miestus, turinčius po 12 mln. gyventojų. Tokios demografinės tendencijos pasaulį formuos ateinančius 30 metų ir bemaž visą gyventojų priauglį duos besivystančios šalys. „Jei norite įsitikinti, ar veikia jūsų siūlomi švietimo, sveikatos apsaugos ar kokios kitos srities tobulinimo receptai, privalote nuvykti į tuos kraštus ir susitikti su ten gyvenančiais žmonėmis“, – tikina Ch. Leadbeateras.

Geriausios laboratorijos – lūšnynai

Ieškodamas veiksmingų švietimo modelių Ch. Leadbeateras pabuvojo didžiausiose Rio de Žaneiro ir San Paulo (Brazilija), Nairobio (Kenija) bei Naujojo Delio (Indija) lūšnynuose, kuriuose gyvena milijonai žmonių ir jų skaičius nuolat auga. Jis susitiko su vaikais, kuriuos užaugino beraštės motinos, tik neseniai sužinojusios, ką reiškia mokytis ir atlikti namų darbus. Tyrinėtojas kalbėjosi su paaugliais, kurie neseniai buvo metę prekybos narkotikais verslą, bendravo su pastogėse be elektros gyvenančiomis šeimomis. Jis pabuvojo ir klasėse, kuriose vieni mokiniai yra visiškai, o kiti – pusiau našlaičiai, nes jų tėvai mirė nuo AIDS.

Ch. Leadbeateras sako, kad švietimo tokiose vietovėse uždavinys – ne karalių ir karalienių vardų „kalimas“, o mokymasis išgyventi, užsidirbti duonai ir netapti ŽIV nešiotoju.

„Jei pamatytumėte tai, ką pamačiau šioje kelionėje, ir paklaustumėte šimtų tose vietose dirbusių ir unikalius švietimo receptus išradusių žmonių pasakojimų, jums paaiškėtų, kad tradicinės mokyklos tvarka čia net nekvepia, – sako

Ch. Leadbeateras. – Tačiau švietimas čia vis dėlto vyksta: tik, kitaip nei tradicinėje švietimo sistemoje, mokyti čia niekas nėra stumiamas – į mokymąsi vaikus bando įtraukti.“

Ugdymo planas mokinių nežavi

Tyrinėtojas įsitikinęs, kad norint paskatinti mokyti paauglį, kuris, užuot lankęs mokyklą, gali nusipirkti pistoletą, užsikabinti auksinę grandinę, važinėti motociklu ir už pinigus, gautus pardavinėjant narkotikus, merginti bendraamžes, privalomi ugdymo planai ir programos nepadės. Tokiais dalykais vaikų nesudominsi – šviestis ir lavintis juos reikia patraukti kitaip.

Pasak Ch. Leadbeatero, skurde gyvenančiųjų ugdymas pirmiausia turi keisti jų gyvenimą. Tai gali vykti tik esant stipriai išorinei motyvacijai, nuolatiniam įtikinėjimui, kad mokytis yra verta, kad mokymosi vaisiai yra saldūs. Nors analogišku argumentu remiasi ir tradicinės švietimo sistemos, tačiau joms būdingas ilgas, maždaug dešimtmetį trunkantis, saldžių mokymosi vaisių laukimo laikas. Skurdžiai gyvenantiems vaikams toks laikas yra per ilgas – jiems tenka patiems rūpintis pragyvenimu, prižiūrėti jaunesnius brolius ir seseris, padėti tėvams jų dirbtuvėse ar krautuvėse.

„Vadinasi, švietimas turi būti glaudžiai susijęs su dabartimi, turi padėti vaikui gyventi čia ir dabar, o ne kažkur ir kažkada. Be to, jis privalo būti įdomus“, – įsitikinęs Ch. Leadbeateras.

Reikia inovacijų

Mąstytojas teigia, kad tradicinio švietimo sistemos šiandien išgyvena krizę. Daugelis jų yra visiškai nepajėgios spręsti joms keliamų uždavinių, o keisti jas ar tobulinti darosi vis sunkiau. „Mūsų tikėjimas tradicinio švietimo sistemomis gęsta, – sako

Ch. Leadbeateras. – Tačiau besivystančiose šalyse vykstantys procesai rodo, kokių inovacijų ir mums reikėtų.“ Pasak jo, inovacijos būna dviejų rūšių: palaikančios esamas institucijas bei organizacijas ir jas griaušančios bei naujus veiklos metodus kuriančios – inovatyvios. Inovacijos galimos oficialiose struktūrose, pvz., mokyklose, tačiau gali vykti ir neoficialiose – mikrorajonų ir kvartalų bendruomenėse, šeimoje. „Beveik visos mūsų pastangos ir inovacijos dabar yra nukreiptos į oficialias struktūras, – pastebi Ch. Leadbeateras. – Mes vis stengiamės sukurti pagerintą Bismarko sistemos versiją.“ Tačiau problema, anot mąstytojo, yra ta, kad besivystančiose šalyse nėra tiek mokytojų, kurie priverstų funkcionuoti tokį švietimo modelį. Be to, mes ir patys puikiai suprantame, jog ir patobulinta tradicinė švietimo sistema neįveiks gilios švietimo nelygybės, kurią patiria atokiose vietovėse ar bankrutavusios pramonės regionuose gyvenantys vaikai.

Nuo ko prasideda pamoka?

Todėl, anot Ch. Leadbeatero, mums reikia dar trijų rūšių inovacijų.

Vienas siūlo visam pasaulyje besikuriančios netradicinio ugdymo mokyklos. Jos randasi ne tik besivystančiose šalyse, bet ir Švedijoje, Australijoje bei JAV. Nors vadinasi ir atrodo jos skirtingai, tačiau visoms būdingas glaudus mokytojų bendradarbiavimas, labai individualūs mokinių ugdymo būdai ir daugeliu atvejų – galingos technologinės mokymo priemonės. Mokymas tokiose mokyklose prasideda ne nuo naujos temos skelbimo, informacijos pateikimo ir ugdymo plano vykdymo, o nuo klausimų, problemų ir projektų.

Kitas inovacijas būtina sieti su mokinių šeimomis ir aplinka, kurioje vaikai gyvena. Kitaip tariant, ugdymą mokykloje būtina sieti su šeimose ir bendruomenėse vykdo-

mais projektais. Tokios veiklos pavyzdžiai Harleme (Niujorkas) rodo, jog radikaliai naujas mąstymas keičia ne tik mokyklą, bet ir mokinių šeimų siekius ir kultūrą.

Mąstyti reikėtų kitaip

„Galiausiai mums reikia inovacijų, kurios padėtų perduoti vaikams žinias naujais ir įdomiais būdais, – tikina Ch. Leadbeateras. – Pažįstu entuziastus, kurie yra sukūrę galybę žaidimų bei kompiuterių programų, lengvai ir žaismingai teikiančių pačių įvairiausių žinių.“

Tyrėjas tikina, kad mes artėjame prie nuostabaus pasiekimo – pasaulio „mokyklofikacijos“: 2015 m. kiekvienam mokyti norinčiam jaunesniam nei 15 m. vaikui mokykloje atsirastų vietos. Tačiau, kitaip nei automobilių gamyboje, mokyklinio švietimo sistemoje tebeįstojamas XIX a. paveldas ir vokiškos Bismarko mokyklos bruožai. Tokią švietimo sistemą iš vokiečių perėmė anglų reformatoriai, o vėliau ir religiniai misionieriai. Jungtinėse Valstijose tokia mokykla atliko socialinės „sankabos“ tarp rasių ir tautų vaidmenį, o vėliau persikėlė ir į Japoniją bei Pietų Korėją.

„Žinoma, tradicinės švietimo sistemos – tai didžiulis žmonijos pasiekimas, kuris ir šiandien tebeformuoja įgūdžius, žinias ir raštingumą, – teigia Ch. Leadbeateras. – Tačiau šiandien aišku ir tai, kad tokios sistemos niokoja vaizduotę, užmuša smalsumą, atima pasitikėjimą savimi ir didina visuomenės sluoksniavimąsi.“ Pasak mąstytojo, besivystančioms šalims Vakarai perduoda tradicinę švietimo sistemą, kurią pertvarkydamos jos sugaiš šimtmetį. „Būtent todėl mes turėtume mąstyti kitaip, ypač, kai galvojame apie tai, kaip mes mokome ir mokomės“, – sako Ch. Leadbeateras.

Pagal TED konferencijoje
Ch. Leadbeatero sakytą kalbą
parengė Vytautas STRAZDAS

Integruota etikos ir gamtos mokslų pamoka

Šiaulių Gegužių progimnazijos mokytojos **Ilna Zazienė** ir **Dalia Urbonavičienė** parašė apie savo surengtą etikos ir gamtos mokslų integruotą pamoką „Gyvūnai – mano šeimos dalis: juos myliu, prižiūriu, mokau ir pats mokausi“. Pamokoje dalyvavo V–VI klasių mokiniai bei šunų dresavimo mokyklos kinologas V.Lukošius su savo augintiniu Amonu.

„Mokiniai įdėmiai klausėsi mokytojų aiškinimo apie žmonių pareigą ir atsakomybę globojant savo augintinius, atsakinėjo į pateiktus klausimus, kartu skaitė slaptą laišką, peržiūrėjo skaidrėse pateiktą informaciją. Aptarėme V–VIII klasių mokinių ir mokytojų apklausos „Kas, kiek ir kokių gyvūnų auginama“ rezultatus: paaiškėjo, kad rūpinamės beveik 500 įvairiausių gyvūnų. Namuose nutarėme atlikti kūrybinę užduotį „Istorija apie mano augintinį“ (įdomiausias darbus demonstruosime stende).

Mokyklos kiemelyje kinologas V.Lukošius pasakojo mokiniams apie šunų dresavimo svarbą ir galimybes, atsakinėjo į pateiktus klausimus, demonstravo savo šuns išmoktas komandas.

Pamokos pabaigoje mokiniai nuoširdžiai pasizadėjo mylėti ir globoti augintinius – savo šeimos narius“, – pasakoja pedagogės.

Aptarė individualizuotų programų kūrimą

Specialiųjų klasių mokiniai iki 2011-ųjų rugsėjo pabaigos buvo ugdomi pagal specialiųjų mokyklų programas. Dabar ugdymas vyksta remiantis Bendrosiomis programomis ir jų pritaikymo rekomendacijomis. Kiekvienam mokiniui rengiamos individualizuotos programos. Mokyklos pačios kuria jų formas, mokinių žinių ir gebėjimų vertinimo sistemas.

Kėdainių specialiojoje mokykloje įvyko specialiųjų mokyklų pedagogų pasitarimas. Jo tikslas buvo aptarti individualizuotų programų rengimo principus, išnagrinėti pavyzdžius ir susitarti dėl bendrų programų formų, kurios būtų naudojamos šiose mokyklose 2012–2013 mokslo metais. Pasitarime dalyvavo Kėdainių, Panevėžio, Gelgaudiškio, Raseinių, Kaišiadorių, Kazlų Rūdos specialiųjų mokyklų bei Smalininkų technologijų ir verslo mokyklos specialiojo ugdymo skyriaus atstovai.

Susitikimo dalyviai nusprendė rengiant individualizuotas programas naudotis Kėdainių ir Panevėžio specialiųjų mokyklų patirtimi. Šių mokyklų parengtos individualizuotų programų formos specialiųjų ir lavinamųjų klasių mokiniams yra eksperimentinės. Nutarta jas išbandyti savo mokyklose ir susitikus po pusmečio aptarti, kaip sekėsi jas pritaikyti, išklausti mokytojų pastabas bei pasiūlymas ir, jei reikės, programas tobulinti, – praneša „Dialogui“ Panevėžio specialiosios mokyklos direktoriaus pavaduotoja ugdymui **Birutė Krasuckienė**, mokytoja konsultantė **Diana Trinkūnienė** ir logopedė **Laimutė Tautkevičienė**.

Gamino papuošalus iš stiklo

Panevėžio lopšelio-darželio „Ąžuoliukas“ direktorės pavaduotoja **Rima Kavarskienė** parašė „Dialogui“ apie įdomiai paminėtas Motinos ir Šeimos šventes. „Kristupo mamytė pasiūlė aplankyti amerikiečio stiklo menininko Marko Eckstrando studiją. Joje vaikai sužinojo, ką galima pagaminti iš stiklo, ir labai panoro mamoms pagaminti sages ar pakabučius, naudodami įvairių spalvų bei raštų stiklo atraižas. Kaip pagaminti dovanėles, mokė meistras Markas, o Kristupo mamytė buvo mūsų vertėja, nes menininkas kalba tik angliškai“, – pasakoja informacijos autorė. Savo pagamintas sages ir pakabukus vaikai padovanojo mamytėms jų dienos proga. Menininko studijoje lankėsi ir lopšelio-darželio darbuotojos, taip pat panorusios išmokyti gaminti papuošalus. Ir pasigamino jų sau ir savo mamoms.

Smagiai „Ąžuoliuko“ bendruomenė paminėjo ir tradicinę Šeimos šventę.

„Apsigyvenę“ kūrybinėse dirbtuvėse

„Suvokdamos dabartinės kultūros įtakas, stengiamės pažadinti mokinių norą puoselėti mūsų tautos paveldo vertybes. Viliamės, kad įvairiausių darbelių-dovanų kūrimas savo rankomis pažadins mokinių meilę darbui, pagarbą tradicijoms“, – rašo „Dialogui“ Alytaus Dzūkijos pagrindinės mokyklos pailgintos darbo dienos grupės mokytoja **Vilma STENIUKYNIENĖ** ir pradinių klasių mokytoja **Jurgita POCEVIČIENĖ**. Šių pedagogių padedami minėtos mokyklos pradinukai išties metus gamina dovanas bei ruošia staigmenas savo artimiesiems, kuria savas tradicijas bei papročius, juos įamžina medyje, drobėje, stikle ar molyje. Mokytojos dalijasi...

Nuolat siūlome savo ugdytiniais prisiminti senolių amatus, primename jų autentiškumą ir suteikiame galimybę juos interpretuoti savaip. Kūrybinių minčių įkvėpti, mokiniai noriai kuria dovanas savo artimiesiems vis dažniau atsisakydami pirktinių produktų. Mūsų rankose atgimsta senolių auginti ir branginti gaminiai iš lino, medžio, gamtinės medžiagos bei molio. Dekoruodami medžio plokšteles gėlių žiedais, mokiniai įamžina savo gražius jausmus mokyklai, papuošia savo darbus jos vestibulį. Dekupажavę medžio „žiedus“ ir lininį audinį, ugdytiniai papuošė vaišių stalą Mokytojų dienai. Lipdydami iš molio gėlių žiedus, dekoravo stiklo žvakides, kurios suteikė jaukumo Kūčių stalui. Sukdami šventinius burbulus iš šieno ir gamtinės medžiagos, mūsų mažieji padėjo sukurti jaukias kalėdines dekoracijas mokyklos valgyklai. Paėmę į rankas vilną, vaikai badymo technika kūrė Lietuvos gyvybės medžius valstybingumo šventei paminėti. Norėdami sustabdyti laiko tėkmę, vaikai gamino „laiko taupymo indus“ – taupykles, kurios priminė jiems nueitą Nepriklausomybės kelią. Iš atostogų metu surinktos gamtinės medžiagos jaunieji dizaineriai gamino dekoratyvinį popierių, kuriame įprasmino gėrio, atjautos ir supratin-

gumo simbolius. Vėliau iš sukurto popieriaus ruošė atvirukus tautos senoliams, kurie atsidūrė slaugos namuose. Pagerbdami šios kartos atstovus, mokiniai įteikė jiems savo sukurtas dovanas, pristatė šokio judesio programėlę. Laukdami Velykų su auklėtiniais prisiminėme medžio deginimo techniką ir ją sukūrėme velykinių simbolių kolekciją, kuri papuošė ne tik mokyklą, bet ir kiekvieno namus. Mamoms, brangiausiems žmonėms, su ugdytiniais įvairiais gėlių žiedlapiais dekoravome stiklo lėkštes.

Šiuo metu kūrybinėse dirbtuvėse verda paskutinis darbas. Visi su nekantrumu laukiame Tėvo dienos. Šį kartą pasirinkome lino audinį, kurį pasitelkę sukursime gėlių puokštę ir „įmerksime“ ją į išdekoruotą metalinį šotėlį – jis primins mums šių metų „gerų darbų“ indą.

Mes, ugdytojos, nuoširdžiai tikime, kad tokios kūrybinės dirbtuvės padės mūsų auklėtiniais pasirinkti tinkamą gyvenimo kelią bei įveikti daugiakultūrinę „mugę“ bei jos pasiūlą ateityje.

Todėl nuoširdžiai dėkojame mokyklos administracijai ir mokinių tėveliams, sudariusiems visas sąlygas kartu su vaikais šiais mokslo metais „apsigyventi“ kūrybinėse dirbtuvėse.

Pakeliui į penktąją klasę

Šiaulių r. Kuršėnų Stasio Anglickio pagrindinėje mokykloje pradinukai, siekiant, kad susidūrimas su mokymosi pasikeitimais atėjus į V klasę jiems sukeltų kuo mažiau mokymosi sunkumų, įtraukiami į įvairių projektinę veiklą. Tai padeda mokiniams adaptuotis V klasės dalykinėje sistemoje ir jaustis pakankamai saugiai ir ramiai, – praneša „Dialogui“ pradinio ugdymo mokytoja **Diana Bernotienė**. Pedagogė papasakoja apie keletą tokių projektų.

Lapkričių geografijos, anglų kalbos ir pradinio ugdymo mokytojai bendradarbiaudami organizavo integruotas pamokas „Pažintis su Australijos žemynu“ (apie jas „Dialogas“ rašė rudenį). Sausį–vasarį ketvirtokai dalyvavo integruotame projekte „Kūrybinė minčių raiška“. Tikslas – sudaryti sąlygas pajusti gimtojo žodžio grožį, skatinti ir puoselėti kūrybiškumą, lavinti muzikinius įgūdžius. Mokytojai bendradarbiaudami vedė integruotas pamokas: IT mokytoja mokė kompiuterinio raštingumo pagrindų; lietuvių kalbos pamoka „Kūrybinė valandėlė“ vyko mokyklos muziejuje (mokiniai kūrė ir deklamavo eilėraščius,

„išleido“ eilėraščių rinkinį „Mylimiausiai mamai pasaulyje“); per muzikos pamoką mokiniai sukurtam tekstui virtualiu instrumentu kūrė melodiją.

Balandį–gegužę mokiniai dalyvavo projekte „Stebuklinga vaisių ir daržovių galia“. Juo siekta, kad vaikai įgytų žinių, ugdytųsi sveiko gyvenimo būdo įgūdžius ir įpročius. Pvz., projekto pradžioje mokiniai su savimi pasirašė sutartį „Penktadienis – diena be saldinių!“ Visuomenės sveikatos priežiūros specialistė vedė pasaulio pažinimo pamoką „Stebuklinga vaisių ir daržovių galia“. Anglistės – pamokas „Healthy people“ („Sveiki žmonės“). Technologijų mokytoja mokė siuvinėti kilpinui dygsniu, kurį mokiniai pritaikė, atlikdami kūrybinį darbą „Vaisių medis“. Projekto metu mokiniai dalyvavo apklausoje – buvo siekiama išsiaiškinti mitybos įpročius. Per matematiką apibendrinti apklausos „Mitybos įpročiai“ bei sutarties „Penktadienis – diena be saldinių!“ vykdymo rezultatai, sudarytos diagramos. Galiausiai organizuota viktorina apie vaisius ir daržoves.

Pasirinkimas – savanorystė

Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijoje lankėsi šios mokyklos 151-os laidos auklėtinė Eugenija Kovaliova. Į savo buvusią mokyklą ji atvyko kartu su svečiu, bendraminčiu iš tolimojo Mozambiko, Kamaliu Ahamada. Šiuos jaunus žmones sieja bendra veikla – savanorystė. 2012 m. šie savanoriai pristato projektą „Europe Educational Tour“, kurio metu jau aplankė Prancūziją, Belgiją, Nyderlandus, Vokietiją, Daniją, Lietuvą ir Lenkiją. Šių šalių moksliviams jie pristatė Rytų šalių kultūras. Janoniečiai pamatė egzotinių šalių šokius, spektaklius, išgirdo unikalių dainų bei muzikos.

Afrikiėtis svečias kalbėjo ir politine tema – apie aktualią Palestinos problemą bei joje esantį neramųjį Gazos ruožą: savanoris jame pabuvojęs ir matęs tos šalies aktualijas iš arti.

Abu bendraminčiai yra lankęsi ir Egipte, Indijoje, Indonezijoje (šioje šalyje jiems teko bendrauti su prezidento broliu). Jiems teko pažinti ne tik krikščioniškąją, bet ir islamiškąją, budistinę kultūras. Medžiagos sukaupė tiek, kad yra minčių išleisti knygą, – praneša „Dialogui“ gimnazijos istorijos J.Krivicko muziejaus vadovas **Dainoras Sidabras**.

■ Savanoriai Eugenija Kovaliova ir Kamalis Ahamada pristatė janoniečiams Rytų šalių kultūras ir aktualijas.

Apie „skaidrų“ neskaidrumą

Jūratė VOLOSKEVIČIENĖ,

Lietuvos mokytojų profesinės sąjungos pirmininkė

2012 m. gegužės 21-oji Prienų rajono Jiezno gimnazijos istorijoje nubrėžė naują liniją – Prienų rajono savivaldybėje vyko konkurso šios gimnazijos direktoriaus vietai užimti atrankos posėdis.

Bemaž prieš mėnesį savivaldybės meras Vytautas Bujanauskas Lietuvos mokytojų profesinę sąjungą (LMPS) informavo, jog į šį postą pretenduoja net 5 kandidatai. Pagrindinis ir realiausias kandidatas buvo Stakliškių vidurinės mokyklos direktorius Povilas Veteris, kuris, vos paskelbus konkursą, užtikrino savo kolegą (!), jog nuo rugsėjo dirbs Jiezno gimnazijoje. Greitai pasklido neoficiali žinia, jog šis pretendentas yra proteguojamas įtakingiausių rajono veikėjų.

Atrankos posėdyje jau dalyvavo tik du pretendentai – minėtasis Stakliškių mokyklos direktorius P.Veteris ir L.Šernienė iš Alytaus. Du kandidatai – tos pačios gimnazijos mokytojai R.Bubnienė ir V.Žiūkas atkrito, – neva pavėlavę pateikti dokumentus. Nepaisant to, abu jie prieš keletą dienų gavo Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros (NMVA) įvertinimus – V.Žiūkas neigiamą, o R.Bubnienė, pasak NMVA metodininko Evaldo Bakonio, netgi aukštesnį už P.Veterio ir L.Šernienės.

Keisti žaidimai

Gegužės 18 d. į savo paklausimą, kas bus komisijos pirmininkas, el. paštu gavau atsakymą, jog pirmininkas bus administracijos direktorius A.Marcinkevičius. („Laba diena, konkursas vyks pirmadienį (gegužės 21 d.) 10.00 val. Prienų rajono savivaldybės mažojoje salėje. Konkurso komisijos pirmininkas – Savivaldybės administracijos direktorius Algis Marcinkevičius. Pirmadienį ryte Jus informuosime, ar galėsite stebėtojos teisėmis dalyvauti vykstančiame konkurse.“) Pirmadienio (05 21) rytą tai žodžiu patvirtino savivaldybės Teisės ir personalo skyriaus vedėja Vytautė Draugelytė. Todėl negalėjau nenustepti, kai, atėjus laikui, konkurso komisijos pirmininke prisistatė Švietimo skyriaus vyr. specialistė Renata Pavlavičienė (įsakymas pasirašytas gegužės 8 d.). Tokie „žaidimai“ nuteikia gana keistai, nes neiški jų prasmę.

Pokalbis su pirmąja pretendente – Loreta Šerniene – lyg ir nekėlė didelių įtariamų. Moteris drąsiai ir konkrečiai atsakinėjo į komisijos narių klausimus, pristatė savo metodinės ir projektinės veiklos pasiekimus, be iliuzijų numatė vadovaujamo darbo ir problemų sprendimo perspektyvas bei metodus – jų pagrindas būtų bendradarbiavimas, paremtas SUSIKALBĖJIMU.

Visai kitaip atrodė pokalbis su P.Veteriu. Atsakymai į klausimus buvo abstraktūs – deklaratyvūs retorinės kalbos šedevrai. Trys gimnazijos atstovai, išskyrus buvusį Prienų r. tarybos narį gimnazijos tarybos pirmininką A.Vaidogą, pasigedo konkretumo. Vietoje geranoriško siekio bendradarbiauti ausį rėžė posakiai: „mokytojas privalo, mokytojo laikas priklauso mokyklai“ ir pan. Be to, P.Veteris atvirai nurodė savo silpnybes – esąs spontaniškas ir „kartais“ sprendimus priimęs vienašališkai. Iš klausius kalbos dovana (daug pasakyti ir nieko konkrečiau nepasakyti) nesisiskundžiančio pretendento prisistatymo, susidarė savo sėkme be galo pasitikinčios „geležinės rankos“ sindromo įvaizdis.

Kadangi ylos maiše nepaslėpsi ir rajono pedagogams žinomi šio pretendento vadovavimo metodai, ilgamečių negandų ir psichologinių įtampų išvargintas Jiezno gimnazijos pedagogų kolektyvas, vadovaudamasis **Konkurso valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovų pareigoms eiti tvarkos aprašo II d. 14 p.**, skelbiančiu, jog „Komisija gali kreiptis į pretendento

buvusius ar (ir) esamus darbdavius dėl pretendento charakteristikos“, parašais patvirtino savo nepasitikėjimą P.Veteriu, kurį adresavo Prienų r. savivaldybės merui, administracijos direktoriui, Švietimo skyriaus vedėjui, švietimo ir mokslo ministrai, viceministrai V.Baciui, ŠMM Švietimo organizavimo skyriaus vedėjai R.Klepačienei, Prienų r. tarybos nariams V.Kamblevičiui, A.Šidlauskui, E.Visockui, R.Zablackienei bei LMPS (su dokumento kopija redakcija susipažino). Tikėtasi, jog būsimų pavaldinių nuomonė taip pat charakterizuoja būsimą vadovą ir į tai bent minimaliai bus atsižvelgta. Tačiau NMVA atstovas E.Bakonis šį kreipimąsi traktavo kaip spaudimą Nacionalinei mokyklų vertinimo agentūrai. Gal to ir siekė švietimo ir mokslo ministras Gintaras Steponavičius, po karštų debatų su profesinėmis sąjungomis be jų pritarimo vienašališkai patvirtindamas KONKURSO APRAŠĄ?

Tendencingos detalės

Tendencingai atrodo ir akivaizdžios detalės.

- Komisijos vertinimas taškais: kur trys gimnazijos atstovės vertino gerai, ten steigėjo atstovės ir A.Vaidogas (juo, beje, mokytojų kolektyvas taip pat pareiškė raštišką nepasitikėjimą) vertino skirdami mažiausią taškų kiekį.

- Niekais nuėjo ir mokinių atstovės Viktorijos Brazauskaitės bei mokytojos Janinos Bartusevičienės žodinis komentaras, kodėl joms priimtinesnė L.Šernienės kandidatūra, – ji esanti kūrybingesnė, nebijanti eksperimentuoti, žadanti geresnį psichologinį klimatą, siekianti gimnaziją padaryti patrauklesnę ne tik Jiezno, bet ir aplinkinių vietovių vaikams, konkrečiai.

- Koją pretendentei L.Šernienei pakijo prisipažinimas, kad silpnoji jos pusė – vadyba, nes iki šiol jai teko vadovauti tik didesnėms ar mažesnėms respublikinėms darbo grupėms, o direktoriauti neteko. (Negaliu sutikti, kad praktikos neturėjimas yra neigiamas faktorius, – kaip teigė komisijos pirmininkė R.Pavlavičienė. Kaip tik tai laikyčiau pranašumu, nes naujai tapęs vadovu žmogus neatsineša vadovavimo stereotipų, o kuria naujus vadovavimo metodus, atsižvelgdamas į kolektyvą ir gyvenimo diktuojamas situacijas. Kita vertus, su tokiu komisijos požiūriu į pretendentą jam niekada nebus lemta peržengti šį slenkstį, o netapęs vadovu, niekada neįgis praktikos.)

- Kitaip buvo vertinamas P.Veteris. Tai, kas mokyklos atstovėms kėlė nerimą, valdžios atstovams atrodė pranašumai: NMVA metodininkas E.Bakonis kaip teigiamybę kelis kartus pabrėžė faktą, kad pretendentas „nenuslėpė“ savo teistumo (!), o taip pat tai, jog prisipažino esąs spontaniškas, bet „suskaičiavęs iki 10, nusiraminaš“. Švietimo skyriaus vyr. specialistę Daivą Keblienę užliūliavo pretendento kalbos menas ir „kalbos taisyklingumas“, nors iš tikro buvo apstu kalbos klaidų, kurias, beje, pastebėjo ir E.Bakonis.

- Tai, jog P.Veteris iš karto ir itin tiksliai atsakė į A.Vaidogo pateiktą klausimą „Kiek laiko vieno mokinio konsultavimui turi skirti pagalbą mokiniui specialistas“, verčia susimąstyti, ar pretendentas nebuvo iš anksto supažindintas su klausimu (tikslaus atsakymo iki A.Vaidogo paaiškinimo nežinojo net komisijos nariai).

Kas galėtų apskusti?

Taigi ministerijos deklaruotas „skaidrus“ konkursas Prienuose eilinį kartą tapo neskaidriu farsu – konkursą rezultatu 6,25 : 6,2 laimėjo P.Veteris. Tiesa, komisijos nariai per 3 dienas konkurso rezultatus gali apskusti. Tačiau kas apskūs? Mokytoja, kuriai po to reikės dirbti su nepageidaujama vadovu? Ar mama, kurios vaikams toje gimnazijoje reikės mokytis? Ar mokinė, kurios pilietiškumo įvaizdis po tokio konkurso sušlubavo? Demokratinėse šalyse neskaidrų procesą gali apskusti nepriklausomi stebėtojai. Tačiau apraše apskritai nenumatytos stebėtojų dalyvavimo sąlygos bei teisės. Lietuvą tebekaus-

to baimė, todėl ir kuriamos tokios taisyklės, atveriančios kelią protekcionizmui ir „skaidriam“ neskaidrumui.

Deja, turime akivaizdų ir itin skaudų aukšto antidemokratiškumo pavyzdį, kai ŠMM, ignoruodama profesinių sąjungų nuomonę bei prieštaravimus, vienašališkai patvirtino mokyklų vadovų konkurso sąlygas. Ugdymo įstaigos bendruomenės atstovų dalyvavimas tėra tik akių dūmimas, nes jų pasirinkimui ir nuomonei nesusiteikiama jokio svorio. Profesinės sąjungos, kaip darbuotojų atstovai, iš šio proceso visiškai išbrauktos, todėl pažeidžiama profesinių sąjungų atstovavimo teisė.

Neaiški ateitis

Dar neataušus konkurso aistroms, jau ieškoma sąrašų, kas pasirašė minėtus protesto raštus. Todėl įdomu, kaip jausis „geležinės rankos“ vadovas P.Veteris, atėjęs vadovauti kolektyvui, kuris 2012 04 19 raštu atsakė su juo dirbti. Ar užliūliuos savo iškalba, ar Jiezno gimnazijos mokytojai toliau gyvens susiskaldę ir bus psichologinio susidorojimo vergais?

Pažadu atvirai atsiprašyti direktoriaus Povilo Veterio, jeigu jo pažadas, išsakytas „Dialogui“ (Nr. 19), gimnaziją tikrai pastatyti ant kojų neliks tik garsia deklaracija, jeigu jis, vadovaudamas gimnazijai, o ne ją VALDYDAMAS, suvienys kolektyvą, jei mokytojai ir mokiniai atsikratys žmogaus orumą žeminančios baimės ir į darbą eis kaip į šventę, jeigu darbuotojų atstovas – profesinė sąjunga – šioje gimnazijoje galės būti ne oponentu, o lygiaverčiu socialiniu partneriu.

S.

MOKYKLOSE

„Bubių pavasaris 2012“

Šiaulių r. Bubių pagrindinės mokyklos mokytoja **Laima Benikasienė** parašė „Dialogui“ apie mokinių sporto šventę „Bubių pavasaris“ (jos iniciatorius ir rėmėjas – Bubių seniūnas V.Slabys). Šventėje šiemet dalyvavo keturių Bubių seniūnijos mokyklų komandos. Varžyboms teisėjavo Bubių mokyklos kūno kultūros mokytojas R.Alūzas, jam talkino L.Budrytė, šios informacijos autorė, A.Kepalinskas (Bazilionų vidurinės mokyklos kūno kultūros mokytojas), ŠU Edukologijos fakulteto studentai bei kiti šventėje dalyvavę mokytojai. Pagrindinė šventės rungtis buvo krosas: 500 m, 1000 m ir 1500 m nuotolių krose dalyvavo 153 bėgimo mėgėjai. Taip pat vyko pradinukų kvadrato, virvės traukimo, dviračių slalomo bei dažasvydžio varžybos. Mokytojai rungėsi šaudymo iš pneumatinio šautuvo rungtyje. Čia nepralenkiamas buvo mokytojas A.Kepalinskas. Suvedus visus rezultatus „Bubių pavasario“ čempionų taurė iškeliavo į Bazilionus.

Išdalinta 14 nominacijų

Šiaulių r. Meškuičių gimnazijoje įvyko tradicinis renginys „Mokyklos garbė 2011–2012 m. m.“. Jo metu išdalinta net 14 nominacijų. „Nominuoti mokytojai, mokiniai, miestelio ir gimnazijos bendruomenės nariai – žmonės, kurie atliko nepriekaištingai jiems patikėtus darbus, geriausiai atstovavo gimnazijai ne dėl šlovės, o dėl pareigos sau, savo aplinkai, Lietuvai“, – praneša „Dialogui“ mokytoja **Toma Sarpauskaitė**.

Pagerbti mažieji knygos mylėtojai

Baigiantis mokslo metams Kėdainių r. Josvainių gimnazijos bibliotekininkės **Sandra Jociuvienė** ir **Andželika Jašinskienė** praneša tradiciškai pagerbusios mažuosius knygos mylėtojus. „Tai ne bet kokie bibliotekos lankytojai, o smalsūs, aktyvūs, imlūs, protingi, drąsūs pradinukai, panorę, kad knyga būtų jų draugė, bendražygė, mokytoja“, – aiškina bibliotekininkės. Mokinukai apdovanoti pagyrimo raštais bei prizais.

Mokslo metus palydi šokiu

Jau dvidešimtą kartą Panevėžio „Saulėtekio“ progimnazijos pradinukai atsiveikina su mokslo metais dalyvaudami Šokių šventėje. „Bandau įsivaizduoti, koks didžiulis būrys būtų, jei visi tie, kurie šokiu ir daina atsiveikindavo su savo mokykla, susirinktų. Tikiu, kad iš to didelio būrio yra ir tokių, kurie visam laikui pamilo lietuvių liaudies šokį“, – rašo „Dialogui“ mokytoja **Laima Dargužienė**. Jubiliejinėje Šokių šventėje progimnazijos kieme mažųjų šokėjų poros šoko senus gražius lietuvių liaudies šokius: „Gražus mūsų jaunimėlis“, „Polka kepurinė“, „Kur banguoja Nemunėlis“ ir kitus. Šiemetės šventės tema buvo „Metų laikai“.

Už tai, kad „Saulėtekio“ pradinukai taip smagiai moka atsiveikinti su mokykla, bendruomenė dėkinga šios šventės organizatorei, vadovei ir choreografijos mokytojai D.Špučienei.

Kūrė individualių poreikių vaikai

Regina Vaitkevičienė „Dialogui“ praneša, kad Radviliškio r. Baisogalos gimnazijoje baigėsi individualių poreikių mokiniams skirto projekto „Pavasario spalvos“ renginiai. Nuo sausio mokiniai kruopščiai ruošėsi, norėdami kuo geriau ir įdomiau pasirodyti kas antrą savaitę vykstančiuose projekto etapuose. Jie apėmė įvairias veiklas. Vakaronėje susipažinta su Velykų papročiais, mokiniai pristatė kompiuteriu iliustruotus eilėraščius apie pavasarį, savo žinias patikrino sprenddami kryžiažodį. Surengta ekskursija į neseniai įkurtą Pakiršinio amatų centrą: jame mokiniai apžiūrėjo veikiančias ekspozicijas, naudodami gipso formą iš molio lipdė kiaušinius, puošė juos įvairiais ornamentais ir t. t. Paskutinis projekto etapas, trukęs iki gegužės, buvo skirtas kūrybiniais mokinių darbams. Gegužę gimnazijoje surengta didelė mokinių darbų paroda.

Poeto pamoka

„Likome patenkinti, kai rašytojas įtikino, jog mūsų poezija negauna pasaulinių premijų tik dėl to, kad mus dar mažai pažįsta, kad tokie poetai kaip Sigita Geda, Marcelijus Martinaitis ir kt. yra pasaulinio lygio, bet tai mažos valstybės problema. Guodžia tai, kad vertėjų gretos stiprėja, tad pasaulis mus tikrai išgirs“, – **Eugenijaus Ališankos** (nuotr.), rašytojo, poeto, vertėjo, eseisto, žurnalo „Vilnius“ vyr. redaktoriaus, vestos pamokos įspūdžiais dalijasi Kauno r. Batniovos pagrindinės mokyklos mokytoja **Aurelija Sarkanienė**.

Pavasarinis koncertas ir geriausiųjų pagerbimas

Šiaulių kultūros centre įvyko Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazijos tradicinis pavasarinis koncertas „Svajonių keliais“ ir mokinių, garsinusių gimnaziją šiais mokslo metais, pagerbimo ceremonija. Gimnazijos direktorė Z.Žuklijienė padėkos raštus įteikė 13-ai dalykinių olimpiadų nugalėtojų, 30-iai įvairių miesto ir respublikinių konkursų nugalėtojų. Audringų plojimų sulaukė 44 gimnazistai, tapę nugalėtojais įvairiose sporto varžybose. Padėkos raštais apdovanoti ir 26 mokytojai, padėję mokiniams pasirengti olimpiadoms, konkursams, varžyboms. Koncerte šoko, dainavo, skaitė eiles, vaidino ir muzikavo ne tik šalkauskiečiai, bet ir jų bičiuliai iš Ragainės bei Salduvės progimnazijų, Medelyno ir Zoknių pagrindinių mokyklų, – praneša „Dialogui“ Stasio Šalkauskio gimnazijos Neformaliojo švietimo ir pagalbos skyriaus vedėja **Irena Kiltanavičienė**.

Linkėjimai nežinomam draugui

Kėdainių r. Josvainių gimnazijos akciją „Savaitė be patyčių“ užbaigė renginukas „Draugystės upė“. Jo metu vaikai su klasių mokytojais ir socialine pedagoge Sušvės upe plukdė iš spalvoto popieriaus išlankstytus laivelius, ant kurių nežinomam draugui užrašė nuoširdžius palinkėjimus draugystės tema, – praneša „Dialogui“ socialinė pedagogė **Jolanta Kaselienė**.

Menų pavasaris Putinuose

Eglės Juozūkytienės nuotr.

■ Šokių fiesta Putinų gimnazijoje

Tęstinio kryptingo meninio ugdymo tradicijas puoselėjanti Alytaus Putinų gimnazijos menų ir kūno kultūros metodikos grupė gegužės vidury pakvietė gimnazijos bendruomenę į tradicinę šventę. Pasirinkusi pažintinės veiklos dieną, o ne pamokas, gimnazija suteikė galimybę visiems bendruomenės nariams panirti į amatų, literatūros, muzikos, teatro ir mugės šurmulį, – praneša „Dialogui“ direktoriaus pavaduotoja ugdymui **Daiva Sabaliauskienė**. Mokiniais buvo organizuoti susipažinimo su netradicinėmis technikomomis užsiėmimai – juos vedė Aly-

taus dailių amatų mokyklos juvelyrikos, pynimo, keramikos mokytojai ir mokiniai, projekto „Aukštosios kultūros impulsai mokykloms“ dalyvė dailininkė B.Sarapienė. „Po edukacinių užsiėmimų visi sugužėjo į mugę gimnazijos kieme. Pirkėjai ir pardavėjai smagiai derėjosi, nepamiršdami ir reklamos, ir verslumo pagrindų. Vėliau visus pradžiugino teatralizuotas koncertas. Renginį vainikavo tradicinė linijinio šokio fiesta, sujungusi visus šokančius gimnazijos mokinius (vadovė R.Graužlienė)“, – rašo D.Sabaliauskienė.

Matematikos mokytojo R.Barščiausko atminimui

Tauragės „Versmės“ gimnazijoje įvyko rajoninis matematikų renginys „Lyderių valanda“, skirtas žymaus matematiko, Tauragės rajono garbės piliečio Rene Barščiausko atminimui. Tai baigiamasis versmiškų vykdyto projekto „Rene Barščiauskas ne tik didis matematikas“ akordas, – praneša „Dialogui“ **Nijolė Pasičnikienė** ir **Agnė Janonytė**. „Turbūt nėra vyresnės kartos tauragiškio, kuris nebūtų girdėjęs garsiojo matematiko R.Barščiausko pavardės, – pasakoja informacijos autorės. – Tai buvo puikus pedagogas, sustiprinto matematikos mokymo pradininkas Tauragės 1-ojoje vidurinėje (dabar – Martyno Mažvydo pagrindinė) mokykloje, išradingas auklėtojas, gamtos mylėtojas, nenuilstantis keliautojas, Žaliųjų judėjimo narys, Sąjūdžio aktyvistas, Vokiečių draugijos įkūrėjas, vertėjas.“

Garsaus mokytojo gyvenimu, jo nuopelnais dėmėjosi projekto „Rene Barščiauskas ne tik didis matematikas“ vykdytojos matematikos mokytojos N.Pa-

sičnikienė, Ž.Juknienė, lietuvių kalbos mokytoja N.Kaustauskienė. Gimnazistės, padedamos informatikos mokytojos A.Žylienės, sukūrė garbiajam matematikui skirtus tinklalapį ir lankstinukus.

Įamžinant garsaus matematiko atminimą, „Versmės“ gimnazijos matematikos mokytojoms kilo idėja įsteigti kasmetinę Rene Barščiausko vardo premiją geriausiajam rajono metų matematikui, surinkusiam daugiausia taškų matematikos rajoninėje olimpiadoje, jaunųjų matematikų tarptautinėse varžybose Šiauliuose ir „Kengūros“ konkurse. Šią idėją palaikė ir padėjo įgyvendinti Tauragės meras P.Petrošius. Rajono matematikos mokytojų metodinė taryba parengė premijos nuostatus, pagal kuriuos buvo išrinktas 2011–2012 m. m. geriausias rajono IX–XII klasių matematikas. Juo šiemet pripažintas ir 500 litų premija apdovanotas Tauragės „Versmės“ gimnazijos abiturientas Linas Lobinas.

Šeima – tarsi šokoladas...

Kauno Rokų vidurinės mokyklos direktorės pavaduotoja **Jadvyga Jokubauskienė** parašė „Dialogui“ apie savo ugdymo įstaigos bendruomenės paminėtą Šeimos dieną, pavadintą saldžiai – „Šeima – tarsi šokoladas...“ Dainele ir trankia polka šventės dalyviams prisistatė darželio „Rokutis“ vyriausieji – būsimieji mokyklos pirmokai (auklėtojos D.Šimkaitienė ir V.Kulikauskienė). Žiūrovai išvydo mokyklos jaunučių ir jaunių choras, kuriems vadovauja muzikos moky-

toja G.Sauspreikšaitienė, muzikinę pasakaitę pasekusį tautinės saviraiškos būrelį „Šuldu buldu“ (mokytoja V.Praškevičiūtė). Šeimų mažiausiuosius džiugino mokyklos lėlių teatro lėlės (vadovė J.Jokubauskienė), modernaus šokio šokėjos ir skaitovai, kuriuos šokio meno ir deklamavimo paslapčių moko mokytoja J.Narbutienė, sportinių šokių kolektyvo „Svaja“ šokėjai, vadovaujami trenerio N.Kimbirausko. Garsiais plojimais sutikta naujoji mokyklos direktorė Kristina Pažerienė...

Savaitė Maironiui Tytuvėnuose

Vėjuotą gegužės vidurdienį Tytuvėnų (Kelmės r.) centre, prie Maironio paminklo, į dainuojamosios poezijos popietę „Su Maironiui...“ susirinko nemenkas Tytuvėnų gimnazijos mokinių, mokytojų bei miestelėnų būrys. Tai buvo baigiamasis visą savaitę vykusios renginių, skirtų paminėti Maironio 150-ąsias gimimo metines, akordas.

V–VIII klasių mokinukai iliustravo „Pavasario balsus“ ir surengė parodą. Aštuntokai sukūrė filmą „Kas mums praeitį gražintų?“ Su minėtų klasių mokiniais dirbo mokytojos lituanistės L.Sadauskienė ir A.Ševeliovaitė bei dailės pedagogės I.Stankuvienė ir

D.Žukauskienė. Aukštesniųjų klasių gimnazistams mokytojos J.Padskočimienė ir Z.Mačiulaitienė organizavo viktoriną „Lietuva, tu mano brangi tėvyne“: mokiniai jai ruošėsi pagal platų klausimyną, panaršę po internetą sužinojo daug Lietuvos dainiaus gyvenimo bei kūrybos detalių.

Lituanistai ir būrelis gimnazistų aktyviai dalyvavo ir tytuvėniškio rašytojo V.Kalvaičio novelių romano „Sustiprinto režimo barakas“ pristatyme kultūros centre. Na, o savaitę „Vakar ir šiandien – su Maironiui“ pabaigė pradžioje minėta dainuojamosios poezijos popietė, – praneša mokytoja **Bronislava Buchienė**.

Zitos Šlogerienės nuotr.

Visi tėvai skirtingi. Ilgai galvojus, koku pagrindu galima būtų tėčius suskirstyti, netikėtai gimė idėja palyginti juos su... viešbučių klasėmis. Bet kuriuo atveju tai žaismingiau negu naudotis tokiais apibūdinimais, kaip „geras tėvas“, „ne itin geras tėvas“, „apskritai ne tėvas“ ir pan.

• Penkios žvaigždutės (viskas įskaičiuota, plius papildomas aptarnavimas)

Tai tas vyras, kuris sąmoningai pasiryžo tėvystei, nes nuoširdžiai myli vaikus, yra pasiryžęs dalintis su žmona visais jų auginimo rūpesčiais. Paprastai tokie vyrai išauga pilnose ir laimingose šeimose, kur tėvai gyvena pagal klasikinę schemą: tėvas darbe, mama – kuo ilgiau namie su vaikais, per vakarienę visa šeima susirenka prie stalo, aptaria dienos įvykius, laisvalaikį šeima leidžia drauge ir pan. Tokį patį modelį, tik pasitelkdamas šiuolaikines laisvalaikio leidimo galimybes, šios kategorijos vyras kuria ir savo šeimoje. O žmona, jei ji pakankamai protinga, jam padeda.

Moteris gali būti tikra, kad darbo ir pinigų pragyventi toks vyras (vadinasi, ir ji) turės visada. Jos šeima visuomet žadins šviesų pavydą aplinkiniams ir bus tikra senstančių tėvų paguoda.

Aišku, kai kam toks gyvenimas gali pasirodyti nuobodus, bet tik ne tiems, kas išauklėti tikrųjų šeimyninių vertybių branginimo dvasia.

• Penkios žvaigždutės, liukso klasė (pusryčiai ir vakarienė)

Šis vyriškis gyvena savo gyvenimą, tačiau didžiuojasi tėvyste ir laiko ją neatsikiriama savo įvaizdžio dalimi. Tikriausiai jis geras tėvas, tik jam visada truputį stinga laiko savo jausmams išreikšti. Ryte prieš išbėgdamas jis paglosto savo švaručių, tvarkingai sušukuotų atžalų galveles, o vakare pasirodo likus penkioms minutėms iki vaikams einant gulti. Jis aprūpina vaikus viskuo, ką pridera turėti pasiturinčio žmogaus atžaloms, – nuo moderniausių žaislų iki geriausios mokyklos. Stengiasi lankytis mokyklinėse šventėse, tie-

sa, atvyksta į jas likus trimis minutėms iki renginio pabaigos: pasisveikina su pedagogais, atseikėja deramą sumą mokyklinėms rinkliavoms ir, pasakęs savo atžalų porą pagiriamų frazių, pranyksta „su reikalais“. Per retas atostogas, kurias praleidžia su šeima kur nors Maljorkoje ar Tenerifėje, jis patenkintas žvelgia į paplūdimyje žaidžiančius vaikus ir sako, kad jo gyvenimas nusisekė. Žmona šypsosi, bet mano kitaip...

• Penkios žvaigždutės (tik pusryčiai)

Kai ji verkia, jai sakoma: juk žinojai, kam ryžtiesi. Suprantama, žinojo, kad jis vedęs, jau turi vaikų ir gerbia savo žmoną – jos nemylė, bet negali išsituokti, nes šeimos turtas įregistruotas jos vardu.

Ji ir nemanė, kad viskas taip užsitęs, kai įsimylėjo šį galantišką ir ambicingą vyrą nuskriausto paauglio akimis. Ji žino apie jį viską, nors tarpais jai atrodo, kad jis gailisi dėl savo atvirumo su ja. Ji niekada nesugebės papasakoti vaikams, kad namas, kuriame jie gyvena, nepriklauso jiems, o tik maloniai jų tėvo suteiktas jiems gyventi. Privati mokykla sūnui, auklė dukrai, mašina jai – visa tai mainais už griežtai jos paisomą sąlygą niekada nesilankyti rajone, kur mokosi ir gyvena jo teisėti vaikai. Retsykiais jis ilsisi su ja Kretos saloje, bet tai būna retai...

Ji ilgai peržiūrinėja nuotraukų albumą, po to nusišluosto ašaras ir ryžtingai įsijungia bėgimo takelį: jos vaikų ateitis priklauso nuo to, kaip ilgai ji dar bus jam įdomi.

• Keturios žvaigždutės (viskas įskaičiuota, plius vietinės gamybos gėrimai)

Toks žmogus geru tėvu tampa ne todėl, kad neįsivaizduoja savęs kitokio, o todėl, kad nėra įsitikinęs, ar sugeba ką nors

daugiau. Truputį ribotas, ramus, ūkiškas ir saikingai dalykiškas, toks vyriškis patikinčiai veda savo šeimą gerovės ir komforto link, aukodamas nebent kai kurias dvasines vertybes, labiau skatindamas pirkti puodą nei knygą. Su juo galima sukurti normalią šeimą ir pasistatyti tvirtus namus, bet vargu ar jis panorės, kad jūsų atžala mokytųsi užsienyje, o jūs gimdytumėte per pertrauką tarp diplomo gynimo ir atestacijos.

Jis neblogas tėvas, nes sveikos – ne pirmūno, o gero žmogaus – ambicijos leidžia jam matyti vaikus kaip savęs tęsinį. Jis vaikiškai džiaugiasi, kai sūnus grįžta su mėlyne paakyje didžiuodamasis, kad visus nugalėjo. Dukrai jis nežymiai įkiš į piniginę atliekamą litą smulkioms išlaidoms. Ir apskritai jis daug ką darys teisingai, šis orus ir „teisingas“ tėvas, šeimos galva. Tik neleiskite jam kritikuoti vaikų, jei šioms šaus į galvą patraukti ne tuo keliu, kurį jiems parinko jis. Periodiškai priminkite jam apie jo paties klaidas, – kad nepavirstų tironu.

• Trys žvaigždutės (pusryčiai ir vakarienė)

Jis daug dirba, norėdamas išmaitinti šeimą, ir ji tai žino. Jis didžiuojasi, kad jie sugebėjo nusipirkti butą ir daugiau negyvena su tėvais. Jie neplanavo turėti vaikų, bet ji pastojė ir gydytojas patarė gimdyti. Jis nesigaili to ir augina sūnų didžiuodamasis, kad šis toks panašus į jį. „Sauliuk, eikš, pasigalynėsim!“ – sušunka jam nuo slenkščio ir patenkintas duoda sūnui niuksų – auklėja vyrą.

Nuo jo trenkia alumi ir tabaku, jis sėdasi prie televizoriaus ir užsikelia kojas ant stalo. Jis pavargo! Juk šeimos maitintojas! Žmona negali pasakyti jam nė žodžio prieš. Ji kartais pavydžiai žvelgia į kitas šeimas, kuriose vyrai rodo žmonoms ir vaikams daugiau meilės. Norėtų kažką pakeisti, bet nežino kaip. Ir niekada nesužinos – šiandien ryte nėštumo testas jai vėl „pranešė“ džiugią žinią – ji laukiasi...

• Dvi žvaigždutės (be maitinimo)

Ji labai jį mylėjo, o jis jos – ne. Jis buvo pats šauniasis vaikas jų grupėje. Dėl jo džiūvo visos merginos, o jis išsirinko ją – kreivakoję nykštukę (šitaip ją meiliai vadindavo) ir nešiojo ant rankų. Vėliau – netikėtas pastojimas ir jo nenoras, kad ji gimdytų. „Gimdysiu!“ Neišlaikyta sesija ir daugybė ašarų naktimis. Gimdymas, tėvai ant slenkščio: „Nieko, dukrele, išgyvensim!“ Ir vėliau – laimė, didžiulė laimė žvelgiant į dukters akis ir glaudžiant ją prie savęs. Na, ir viskas. Jis, žinoma, pasirodydavo. Šypsodamasis žadėdavo padėti. Vienąsyk atvežė keletą drapanėlių, du kartus – po kibirą agurkų iš mamos daržo.

Ji instituto nebaigė, bet nuėjusi atsiminti dokumentų sužinojo, kad jis dabar draugauja su rektorius anūke.

• Kodėl vyrai turi vaikų?

Dažniausiai, žinoma, todėl, kad to norime mes, moterys. Ir netgi būdami gerais tėvais, jie vis vien jaučiasi esą laisvi. Tai mus vaikai pririša prie namų, vyrų – ne. Žinoma, kartais pasitaiko tėvas geresnis už motiną. Tada vaikas anksčiau ar vėliau atsiduria pas jį. Bet tai greičiau atsitiktinumas nei dėsniumas.

Sakoma, vyras myli vaikus tol, kol myli jų motiną. Po to mažiau. Palikdamas moterį, vyras būna priverstas palikti ir vaiką. Jam irgi skaudu, tačiau savaip. Iš pradžių jis pasirenka tausojantį bendravimą su vaiku variantą: išsiveda jį pasivaikščioti – kinas, karuselės, cirkas... Bet galiausiai pramogų ratas išsenka, o dar tie varginantys vaiko klausimai: „Tėti, kada sugrįši pas mus gyventi?“ Pavargęs nuolat jaustis niekšu, vyras dažniausiai pasirenka, kaip jam atrodo, geresnį variantą – dingti apskritai.

Tačiau – grįžkime į šio teksto pradžią ir sutelkime dėmesį į vyrą, kuris sąmoningai pasiryžo tėvystei ir yra pasiryžęs dalintis su žmona visais vaikų auginimo rūpesčiais...

Parengė Dana DOVYDAITYTĖ

Sveikatingumo šventė „Spindulėlyje“

Šiaulių r. Kairių lopšelis-darželis „Spindulėlis“ turi gražią tradiciją – kiekvieną pavasarį, besibaigiant mokslo metams, visus sukviesti į sveikatingumo šventę „Eina saulė per pasaulį“. Šiemet bendruomenės nariai į šventę susirinko jau dvyliką kartą. „Šiais metais lopšelis-darželis tapo projekto „Olimpinis vaikų ir jaunimo ugdyklas“ nariu, todėl renginiu siekėme skleisti olimpinės idėjas ir plėtoti sporto tradicijas“, – pasakoja „Dialogui“ judesio korekcijos mokytoja K. Janušaitė ir auklėtoja D. Gričienė. Šventės dalyviai žaidė su lankais ir kaspinais, darė kūlvisčius, šoko į aukštį ir mėtė į tolą vandens bombas, sprogdino balionus, „balnojo“ medinius arklius ir lenktyniavo, žaidė tinklinį, krepšinį, futbolą ir badmintoną. Galiausiai direktorė paskelbė konkurso „Renkame metų sveikuolį“ 2011–2012 m. m. nugalėtojus. Šis konkursas lopšelyje-darželyje organizuojamas kasmet nuo 2005 m.

Gyva anekdotinė situacija

Atėjo senelė į mokyklą su pretenzijom, kad jos anūko mokytojai nesupranta, nedirba su juo tinkamai, žodžiu, gadina vaiką... Prie mokytojų kambario laukė klasės vadovė, kuri tądien buvo išvykusi su savo mokiniais į muziejų, bet paskui grįžo į paskutines pamokas.

Pastovėjo senelė pusę pamokos prie durų, paskui per pertrauką. Tik po jos įvyko stebuklas – pasibaisėjo, kaip tie mokytojai ir išveria visą dieną tokiam broptnamy... Ir išėjo namo be jokių pretenzijų – tik reikšdama užuojautą.

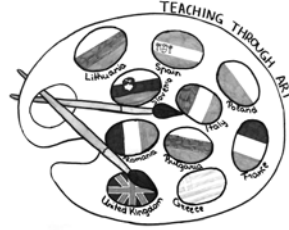
O man visada kyla klausimas, kuo geresni policininkai, teisėsaugos darbuotojai, 20 metų prasėdėję kontorose ir jau 40–45 metų išeinantys į pensiją, ir ne tokią ubagišką kaip mokytojo...

Internautė Teresė

Švietimo ir kultūros GD

Mokymosi visą gyvenimą programa

„Mokomės per meną“

Molėtų r. Giedraičių vidurinė mokykla, pavadinta dailininko Antano Jaroševičiaus vardu ir mokiniams siūlantį įvairių meninės pakraipos neformaliojo ugdymo veiklų, ilgai ieškojo tarptautinio meninio projekto. Todėl labai džiaugėsi, kai pernai Ispanija pasiūlė dalyvauti COMENIUS daugiašalės mokyklų partnerystės projekte „Teaching Through Art“ („Mokymas per meną“).

Projekte dalyvauja iš viso 10 Europos šalių: Ispanija, Lenkija, Anglija, Prancūzija, Rumunija, Bulgarija, Graikija, Italija, Slovėnija bei Lietuva. 2 metus trukusio projekto tikslas – parodyti, kad menas yra labai svarbus šalies kultūrai ir šimtmečius buvo Europą vienijanti grandis. Į veiklą aktyviai įsitraukė priešmokyklinio ugdymo grupės vaikai bei 1–5 klasių mokiniai ir juos mokantys mokytojai. Baigiantis pirmiesiems projekto metams mokyklos ugdytiniai nuotoliniu būdu susipažino su bendraamžiais iš Lenkijos bei Prancūzijos, sužinojo apie šalių partnerių pasirinktus XX a. dailininkus, pristatė Europai savąjį meno šviesulį – M.K.Čiurlionį. Kovo mėnesį Lenkijoje vykusiuose projekto logotipo rinkimuose mūsų 5 klasės mokinės Guodos Vaitkevičiūtės piešinys buvo išrinktas projekto logotipu. Balandžio mėnesį mokiniai įvairiomis technikomis kūrė projekto dailininkų reprodukcijas, o gegužės pradžioje suorganizavo savo darbų parodą, į kurią pakvietė visą mokyklos bendruomenę bei pristatė filmuotą parodos medžiagą projekto partneriams.

Antraisiais projekto metais mokiniai kurs didesnius ir rimtesnius meno darbus, pristatys juos ne tik mokyklos, bet ir mies-

telio bendruomenei, o geriausi mokinių darbai iškeliausi ir bus eksponuojami projekto partnerių mokyklose.

Projekte dalyvaujantys mokytojai išvykų į kitas šalis metu turi galimybę pabendrauti ir pasidalinti darbo patirtimi su kitų Europos mokyklų pedagogais, lavina užsienio kalbų įgūdžius, mokosi naujų mokymo per meną metodų ir būdų, giliau susipažįsta su lankomų šalių kultūra. Jau įvyko 3 partnerių susitikimai: spalio mėnesį mokytojai susitiko Ispanijoje, kovo viduryje apie būsimų parodų organizavimą kalbėjosi Lenkijoje, o gegužės mėnesio pradžioje pirmųjų metų rezultatus aptarė Prancūzijoje.

Mes kalbamės ta pačia meno kalba. Mes mokome meno ir per meną. Mes ugdome ne tik mokinių meninius gebėjimus, bet tokiu būdu pristatome ir kitų šalių istoriją, geografiją, ugdome mokinių kultūrinį atvirumą. Tai pirmasis mūsų mokyklos COMENIUS projektas ir mes tikimės, kad jis bus sėkmingas.

Comenius daugiašalės partnerystės projektas finansuojamas remiant Europos Komisijai. Šis pranešimas atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį jame pateikiamą informacijos naudojimą. Comenius paprogramė yra Mokymosi visą gyvenimą programos dalis, o šią programą Lietuvoje administruoja Švietimo mainų paramos fondas.

Vaida OŽELIENĖ,
Giedraičių A.Jaroševičiaus vidurinės mokyklos anglų kalbos mokytoja, projekto koordinatore

Užs. 309

KONFERENCIJOS

Mokytojas šiuolaikinėje mokykloje

Kretingos Jurgio Pabrėžos gimnazijoje vaistingai praėjo respublikinė teorinė-praktinė konferencija „Mokytojo vaidmuo ugdymo turinio ir jo kaitos procese“. Joje dalyvavo 12-os šalies švietimo įstaigų atstovai, iš viso sulaukta 68 dalyvių. „Dialogui“ apie renginį išsamiai papasakojo mokytoja **Eglė Litvinienė**.

Konferencijoje pristatytas holistinės vadybinės kompetencijos modelis, demonstracinė elektroninio anglų kalbos vadovėlio „Prime Time“ versija, kūrybiškumo ugdymo ir dalykų integravimo galimybės. Renginio dalyviai stebėjo lietuvių ir prancūzų kalbų, matematikos pamokas – jas vedė J.Pabrėžos gimnazijos mokytojos I.Lapinskienė, D.Antanavičienė ir E.Stalmokienė. Po stebėtų pamokų konferencijos dalyviai darbavosi grupėse: buvo dalijamasi pedagogine patirtimi ir išvalgomis, aptariamomis vestos pamokos, švietimo problemos ir aktualijos.

Efektyvios pamokos sėkmės istorijas kolegoms vaizdžiai, pasitelkdamos ir filmuotą medžiagą, pristatė Pasvalio Petro Vileišio gimnazijos metodinės tarybos narės: mokytojos R.Minkevičienė ir D.Baniulienė papasakojo apie IX kl. in-

tegruotą pamoką „Matematika muzikoje“, L.Salinienė ir I.Kučnerienė pristatė projektą „Specialiųjų poreikių vaikų socialinių ir užsienio kalbos įgūdžių tobulinimas“ (jame dalyvavo regėjimo negalią turinti mokinė), R.Grubinskienė ir V.Indrišionienė skaitė pranešimą „Projektiniai ir kūrybiniai darbai lietuvių kalbos ugdymo procese“. Pastarosios pedagogės išskyrė svarbiausias lietuvių kalbos projektinių darbų kryptis: tautosakinę, tiriamąją kalbinę, kūrybinę ir kritinę. Mokiniai, pasirinkę tautosakinę veiklos kryptį, skatinti ne tik rinkti liaudies kūrybą, bet ir užrašyti įdomių krašto žmonių gyvenimo istorijas tarmiškai. Pasirinkusiems kūrybinę kryptį siūloma tapyti paveikslus, lipdyti bareljefus, kurti vitražus, o valdantiems žodį – pagal pasirinktą patikusį dailės kūrinį parašyti esė. P.Vileišio gimnazijos lituanistai džiaugėsi, kad, paskatinti pedagogų, mokiniai jau daug metų leidžia laikraštį, o jaunesni literatai – savo kūrybos almanachus.

Kretingos J.Pabrėžos gimnazijos fizikos mokytojas P.Stukanas konferencijoje įvairiapusiškai aptarė mokymosi aplinkos modernizavimo fizikos pamokose temą.

Pasaulis margas ir puikus...

Panevėžio r. Raguvos gimnazijos mokytojos **Sandra Vaičiūlienė** ir **Grażina Bubelytė** (informacijos „Dialogui“ autorės) bei direktoriaus pavaduotoja ugdymui Aurelija Petrauskienė šalies pradinį klasių mokytojų bei mokiniams surengė pažintinę konferenciją „Koks tas pasaulis – margas, puikus...“ – dalytasi praktiškai išbandytomis naujomis idėjomis ir jų tobulinimo patirtimi. Konferencijoje dalyvavo 28 pedagogai ir 26 mokiniai iš 8 mokyklų; pristatyta 17 pranešimų ir 2 naujos metodinės priemonės. Jaunieji lektoriai konferencijoje kalbėjo apie gamtą, ekologiją, literatūrą, šeimą ir kt. Trynukai Rūtenė, Rus-

nė ir Linas Vasiliauskai, Raguvos gimnazijos antroakai (mokyti V.Bilevičienė), konferencijos dalyvis sudomino savo fotosesija „Gimę trise“. Didžiulio susidomėjimo, pasak informacijos autorių, sulaukė Vilniaus privataus darželio „Klaužada“ direktorės V.Grigoraitienės ir UAB „Madro“ projekto „Vaiko erdvė“ vadovės J.Vrubliauskienės pristatytos naujausios metodinės priemonės „Mėnulio smėlis“ ir „Bubber'is“. Visus sužavėjo plačios jų panaudojimo galimybės: jos tinka lipdyti, modeliuoti, žaisti, mokytis, lavinti smulkiąją motoriką. Konferencijos dalyviai tuo įsitikino, išbandę priemones praktiškai.

Siekia dainuojančios mokyklos vardo

Lietuvos muzikos mokytojų asociacija dar 2010 m. pavasarį pakvietė visus šalies muzikos mokytojus ir mokinius prisijungti prie akcijos „Dainuojanti klasė, dainuojanti mokykla“. Akcijos tikslas – grąžinti dainavimą į mokyklos ir vaiko gyvenimą.

Kelmės r. Šaukėnų kultūros centre didžiulis būrys miestelio Vlado Pūtvio-Putvinskio vidurinės mokyklos IV–X klasių moksleivių surengė ilgiau negu pusantros valandos trukusį koncertą, neoficialiai pavadintą Šaukėnų moksleivių dainų švente.

Joje dainavo septynios klasės, kurios paruošė po 5 privalomus ir 5 savo nuožiūra pasirinktus kūrinius.

Koncerto pabaigoje Lietuvos muzikos mokytojų asociacijos deleguota vertinimo komisijos pirmininkė muzikos mokytoja B.Pralgauskienė įteikė septynioms Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio vidurinės mokyklos klasėms Lietuvos muzikos mokytojų asociacijos prezidentės R.Girdzijauskienės pasirašytus „Dainuojančios klasės“ sertifikatus.

Artimiausiu metu mokykla turėtų sulaukti ir „Dainuojančios mokyklos“ sertifikato.

„Dialogo“ inf.

PROJEKTAI

Laivelis Mamai

„Laivelis mamai“ – respublikinis vaikų meno projektas-akcija, skirtas Motinos dieną paminėti. Projektą jau devintus metus organizuoja Kauno menų darželis „Etiudas“.

Projekto organizatoriai kvietė visas Lietuvos ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo įstaigas išgyventi kūrybos džiaugsmą, netradiciškai švenčiant Motinos dieną. Vaikai kūrė savitus dailės darbus – laivelius mamoms ir kartu su pedagogais rengė įvairias meno akcijas laisvai pasirinktose erdvėse (aikštėse, parkuose, skveruose, stadionuose ir kt.). Šiomet projekte dalyvavo įstaigos iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Gargždų, Šiaulių, Kelmės, Marijampolės, Šakių, Panevėžio, Utenos, Ukmergės, Kazlų Rūdos, Alytaus, Kėdainių, Birštono, Zarasų, Biržų, Kretingos miestų ir rajonų. Projektas ypatingas tuo, jog baigiamasis jo etapas – meno akcija visoje Lietuvoje vyksta tuo pačiu laiku. Šiomet gegužės 4 d. 11 val. daugiau nei 146-iose Lietuvos vietose susikūrė daugybė neįprastų, stebuklingų „uostų“, į kuriuos suplaukė įvairiaspalviai vaikų pagaminti laiveliai, skirti mamytėms. Laiveliai buvo kabinami medžiuose, po namų stogais, eksponuojami pievose, gėlynuose, plukdomi tikruose vandens telkiniuose, dovanojami mamoms. Projekto dalyviai stebino išradingumu, netikėtomis idėjomis, įdomiais meniniais sprendimais.

Projekto organizatorius, Kauno menų darželis „Etiudas“, visiems projekto dalyviams dėkoja už nuosirdumą ir kūrybines iniciatyvas. Galima neabejoti, jog Lietuvos vaikų sukurti laiveliai pasiekė svarbiausius uostus – Mamų širdis.

Lina STATKEVIČIENĖ,
Kauno menų darželio „Etiudas“ dailės pedagogė metodininkė

DIALOGAS

Vyriausioji redaktorė
Elena Tervidyte
Tel. 234 4328,
mobil. 8 ~ 699 38 150,
tlena@takas.lt

www.dialogas.com

Redaktorė **Lizeta Lozuraitytė**: redaktore@dialogas.com; tel. 234 0482
Apžvalgininkas **Vytautas Strazdas**: apzvalgininkas@dialogas.com; tel. 234 6943
Korektorė **Lina Paragytė**: korektura@dialogas.com
Maketuotojas **maketas@dialogas.com**
Vyr. buhalterė **Rasa Krilavičiūtė**: buhalterija@dialogas.com
Administratorė **Laurena Remeniūtė**: info@dialogas.com; tel./faksas 234 1571
Prenumerata: prenumerata@dialogas.com

Savaitraščio indeksas 0017.
Redakcija: Antakalnio g. 31, LT-10312 Vilnius. Faksas 234 1571
Įmonės kodas 221262680. Atsiskaitomoji sąskaita LT72 70440 60001118958
AB SEB bankas. Banko kodas 70440.

Straipsnių autorių mintys gali nesutapti su redakcijos nuomone. Už reklamos ir skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai neregistruojami ir negražinami. Kopijuoti ar platinti savitraštyje publikuojamą medžiagą be redakcijos sutikimo draudžiama.

Leidžia UAB „Polilogas“.

Išleista ketvirtadieniais.
Laikraštis leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. SL 093. 4 sp. l. Tir. 2021 egz.
Spausdino UAB „Lietuvos ryto“ spaustuve,
Gedimino pr. 12a, LT-01103 Vilnius.
ISSN 1392-1916

KONKURSAI

Vaidino, šoko, parodijavo...

Šiaulių moksleivių namų vaikų jaunieji žurnalistai **Gabija Statkutė** ir **Simas Drazdauskas** parašė „Dialogui“ apie šauniausio-išradingiausio mokinio šventę-konkursą (sumanytoja, organizatorė ir režisierė – vaikų ir jaunimo teatro studijos „Bildukas“ mokytoja D.Galinienė). Konkurse varžėsi įvairių moksleivių namų būrelių atstovai. Šventėje dalyvių laukė įvairios vaidybinės situacijos ir staigmenos. Mokiniai ėmė interviu iš kareivio, kosmonauto, melžėjos, balerinos, šoko, parodijavo estrados žvaigždes, dalyvavo fotosesijoje.

Zuikių mokyklėlė

Vandžiolgalos vidurinės mokyklos logopedė, specialioji pedagogė **Egidija Briedienė** ir Kauno rajono pedagoginės-psichologinės tarnybos specialistės **Edita Šukienė** bei **Rūta Zabielenė** parašė „Dialogui“ apie savo ir kolegijų surengtą Kauno rajono ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigose ugdymą 3–7 metų vaikų kūrybiškumo ir saviraiškos konkursą „Zuikių mokyklėlė“. Mažieji konkurso dalyviai deklamavo, dainavo, komentavo savo piešinius bei sekė pasakas. Vaikų pasirodymus stebėjo ir vertino komisija.

SEMINARAI

Rašytojų gyvenimo takais

Rokiškio rajono mokyklų bibliotekininkės lankėsi Kauno literatūrinuose ir memorialiniuose muziejuose: Balio ir Vandos Sruogų, Maironio, Juozo Tumo-Vaižganto, Salomėjos Nėries. Be kita ko, bibliotekininkės turėjo galimybę susipažinti su unikaliomis literatūrinių muziejų bibliotekų kolekcijomis. Ši išvyka buvo seminaras „Rašytojų gyvenimo takais“, – praneša „Dialogui“ Rokiškio „Romuvos“ gimnazijos bibliotekos vedėja **Reda Kiselytė**.

Jolantos Lašienės nuotr.

■ Rokiškio rajono mokyklų bibliotekininkės prie rašytojo **B.Sruogos** ir istorikės **V.Daugirdaitės-Sruogienės** namų-muziejaus

Bendruomenės šventė

■ Bendruomenės šventėje **TAFISA (Tarptautinė sporto asociacija visiems) žaidynių simbolis Šauliukas su savo sesutėmis** surengė visiems masinę linksmąją mankštą.

Salduvės progimnazijos mokytoja **Genovaitė Reizgevičienė** parašė „Dialogui“ apie savo mokyklos stadione ir sode vykusią kasmetę Šimšės, Pabalių, Zoknių mikrorajonų bendruomenės šventę. Joje šiame dalyvavo Jaunųjų gamtininkų stoties, Stasio Šalkauskio gimnazijos, lopšelio-darželio „Salduvė“, Šiaulių PRC Buitinių paslaugų skyriaus, Zoknių pagrindinės, Sanatorinės, Jaunimo mokyklų, sporto mokyklos „Klevas“ kolektyvai, Šiaulių 6-osios savanorių rinktinės kariūnai. Salduvės progimnazijos kolektyvas šventei paruošė stilingą programą, kurios kiekvienas pasirodymas, pristatymas

buvo mielas skirtingo amžiaus žmonių grupėms. Šventės dalyviams buvo skirtos įvairios pramogos: sporto varžybos, koncertas, amatų mugė, lauko arbatinė, gyvūnų paroda, jodinėjimas žirgais. Šventiniame koncerte skambėjo jaunųjų atlikėjų dainos, vyko madų demonstravimas, jaunieji menininkai, floristai, dizaineriai, konditeriai demonstravo savo rankų darbo kūrinius ir dalijosi darbo paslaptimis. Stadione įsikūrę kariūnai gausiam berniukų būriui demonstravo automatinius kulksvaidžius, granatsvaidžius, automatus, šautuvus. Berniukai bandė pajusti kariūnų gyvenimą, mėgindami bėgti su kuprinėmis ir pilna kareivio ekipuote. Tuo tarpu sporto aistruoliai išbandė jėgas futbolo, regbio, smiginio, kamuolio metimo, svarsčio kilnojimo, petankės, krepšinio baudų metimo varžybose. Renginio programą vainikavo linksmosios šeimų estafetės, kuriose dalyvavo net 15 šeimų. Šauniai padirbėję kareiviškos košės paragavo net 250 žmonių, o skautų duonelę kepė viso renginio metu.

Prisijunk ir laimėk!

1000-asis „Dialogo“ gerbėjas „Facebooke“ burtų būdu laimės specialų rašiklį su „Dialogo“ logotipu.

facebook.com/dialogas

Lietuvos mokinių informavimo ir techninės kūrybos centras (LMITKC) šiuo metu vykdo projektą „Ugdymo karjerai ir stebėsenos modelių sukūrimas ir plėtra bendrajam ugdyme ir profesiniame mokyme“, kuriuo siekiama sukurti ir išplėtoti nuoseklią, vientisą, darnią karjeros paslaugų (profesinio orientavimo) sistemą bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose.

Kviečiame kandidatuoti atrankoje į karjeros specialistų mokymus

Tai suteiks jums galimybę:
sustiprinti šiuolaikiško karjeros specialisto kompetencijas,
kurios padės pedagogo darbe,
įsidarbinti šiame projekte ir sistemingai teikti šias paslaugas mokykloje,
sukauptus platesnę patirtį – tapti profesionaliu karjeros konsultantu.
Ir, be abejo, sėkmingai kurti savo asmeninę karjerą.

Daugiau informacijos –
<http://www.mukis.lt/lt/mokymai.html>

Užs. 312

MOKYKLOSE

Teatrų festivalis ir menininkų pamokos

Štai jau kelinti metai Šeduvos gimnazijoje (Radviliškio r.) organizuojamas respublikinis švietimo įstaigų teatrų festivalis „Saulės zuikutis“, – praneša „Dialogui“ vienas iš renginio organizatorių mokytojas **Astijus Poška**. Šiame festivalyje per savaitę buvo parodyti 27 spektakliai, aktorinį meistriškumą pademonstravo beveik 440 dalyvių, atvykusių iš Šeduvos, Radviliškio, Baisogalos, Šiaulių, Panevėžio, Joniškio, Kazlų Rūdos, Biržų, Pasvalio, Telšių, Klaipėdos, Kėdainių, Mažeikių, Palangos. Jaunuosius aktorius ruošė ir spektaklius režisavo 39 mokytojai ir teatro vadovai. Šeduvos gimnazijos žiūrovai ir svečiai pamatė įvairios tematikos ir žanro spektaklius – nuo tradicinių ir šiuolaikinių pasakų iki dramos veikalų, pasakojančių nepaprastus gyvenimo istorijas, nagrinėjančių svarbias moralines pauglių ir jaunimo problemas. Daugiausia spektaklių – net 16 – pamatė mažieji žiūrovai.

Be to, gegužę Šeduvos gimnazijoje prasidėjo projekto „Aukštosios kultūros impulsai mokykloms“ pamokos. Pirmąjį užsiėmimą „Kodėl tebekuriama poezija“ vedęs rašytojas **Kornelijus Platelis** aiškino mokiniams poezijos sandarą, mokė suprasti poezijos subtilybes, atsakinėjo į klausimus. Kūrybines dirbtuves „Šokio evoliucija. Nuo klasikos iki salsos“ vedė Kauno muzikinio teatro baleto artistė **Kristina Želviene**. „Aktorė supažindino mokinius su baleto atsiradimo istorija. „Aktorė pasiūlė drąsiausiai gimnazistei pamėginti apsirengti balerinos suknele ir atsistoti ant pirštų galų avint puantais. Praktinę pamokos dalį vedė **Mindaugas Budvytis**, šokių studijos „Aistra šokiui“ vadovas. Gimnazistai mokėsi šokti salsą...“ – pasakoja projekto koordinatorius mokytojas **A.Poška**.

Išeiname po vieną mes visi
Per skausmą, ašaras į Amžinąją būtį,
Bet kaip sunku išstarti paskutinį kartą
SUDIE, –

Dar taip reikėjo su visais pabūti.

Nuoširdžiai užjaučiame Švietimo ir mokslo ministerijos Profesinio mokymo ir orientavimo skyriaus vyriausiąjį specialistą **Juožą Gaudiešių** dėl mylimos dukters mirties.

Vilniaus technologijų, verslo ir žemės ūkio mokyklos darbuotojai

ŠIAME „DIALOGO“ NUMERYJE MINIMOS 76 UGDYMO ĮSTAIGOS

„Lietavos“ pagrindinė, Jonava
„Ryto“ pagrindinė, Marijampolė
„Romuvos“ gimnazija, Rokiškis
„Saulės“ gimnazija, Utena
„Saulėtekio“ progimnazija, Panevėžys
„Šaltinio“ pagrindinė, Panevėžys
„Versmės“ gimnazija, Tauragė
„Vyturio“ katalikiška vidurinė, Kaunas
Adolfo Šapokos gimnazija, Utena
Baisogalos gimnazija, Radviliškio r.
Batnėvos pagrindinė, Kauno r.
Bazilionų vidurinė, Šiaulių r.
Bubių pagrindinė, Šiaulių r.
Dailiųjų amatų, Alytus
Dainų progimnazija, Šiauliai
Didždvario gimnazija, Šiauliai
Dzūkijos pagrindinė, Alytus
Garliavos Jonučių vidurinė, Kauno r.
Garliavos vidurinė, Kauno r.
Gegužių progimnazija, Šiauliai
Gedraičių Antano Jaroševičiaus vidurinė, Molėtų r.
Jaunimo, Šiauliai
Jiezo gimnazija, Prienų r.
Jiezo muzikos, Prienų r.
Josvainių gimnazija, Kėdainių r.
Jovaro progimnazija, Šiauliai
Juliaus Janonio gimnazija, Šiauliai

Jurgio Pabrėžos gimnazija, Kretinga
Kairių lopšelis-darželis
„Spindulėlis“, Šiaulių r.
Krakių Mikalojaus Katkaus gimnazija, Kėdainių r. sav.
Kriukų pagrindinė, Joniškio r. sav.
Kurganavos pagrindinė, Panevėžio r.
Kuršėnų Stasio Anglickio pagrindinė, Šiaulių r.
Licėjus, Vilnius
Lopšelis-darželis „Ažuoliukas“, Panevėžys
Lopšelis-darželis „Gandriukas“, Vilnius
Lopšelis-darželis „Salduvė“, Šiauliai
Martyno Mažvydo pagrindinė, Tauragė
Medelyno pagrindinė, Šiauliai
Menų darželis „Etiudas“, Kaunas
Meškuičių gimnazija, Šiaulių r.
Molėtų gimnazija, Molėtai
Nacionalinė Mikalojaus Konstantino Čurlionio menų, Vilnius
Petro Vileišio gimnazija, Pasvalys
Pranciškonų gimnazija, Kretinga
Pravieniškų Stasio Tijūnaičio pagrindinė, Kaišiadorių r.
Prienų meno, Prienų r.
Profesinio rengimo centras, Šiauliai
Putinių gimnazija, Alytus

Radvilų gimnazija, Vilnius
Ragainės progimnazija, Šiauliai
Raguvoje gimnazija, Panevėžio r.
Rokų vidurinė, Kaunas
Salduvės progimnazija, Šiauliai
Sanatorinė, Šiauliai
Senųjų Trakų Kęstučio pagrindinė, Trakų r.
Smalininkų technologijų ir verslo, Jurbarko r.
Specialioji, Kaišiadorys
Specialioji, Kazlų Rūda
Specialioji, Kėdainiai
Specialioji, Panevėžys
Specialioji, Raseiniai
Sporto mokykla „Klevas“, Šiauliai
Stakliškių vidurinė, Prienų r.
Stasio Šalkauskio gimnazija, Šiauliai
Šaltinių pagrindinė, Alytus
Šaukėnų Vlodo Pūtvių-Putvinskio vidurinė, Kelmės r.
Šeduvos gimnazija, Radviliškio r.
Technologijų, verslo ir žemės ūkio, Vilnius
Tytuvėnų gimnazija, Kelmės r.
Vandžiolgalos vidurinė, Kauno r.
Vš „Klauzada“, Vilnius
Zoknių pagrindinė, Šiauliai
Žygimanto Augusto pagrindinė, Vilnius

Pirmūnų išvyka į Vilnių

Alytaus Šaltinių pagrindinės mokyklos mokytoja V.Pigagienė ir direktoriaus pavaduotoja J.Ivašauskienė mokiniams, besimokantiems tik puikiais ar labai gerais pažymiais, surengė išvyką į Vilnių. Aplan-kytas Pinigų muziejus, planetariumas (jo

kupolo formos Žvaigždžių salėje unika- lia projekcine aparatūra stebėtas žvaigždė- tas dangus ir jame vykstantys reiškiniai), Vilniaus rotušė, Prezidento rūmai, suda- lyvauta viešojoje akcijoje už organų dono- rystę.

■ Alytaus Šaltinių mokyklos pirmūnai su Marijonu Mikutavičiumi akcijoje už organų donorystę Vilniuje

Sveikatingumo diena su D.Kepeniu

Marijampolės „Ryto“ pagrindinėje surengta tradicinė sveikatingumo diena „Sveika mama – laiminga vaikystė“. Į renginį buvo pakviestas sveikuolių mokyk- los įkūrėjas ir mokytojas Dainius Kepe- nis. Savo paskaitoje tema „Sveika gyven- sena ir kasdieninis darbas su savimi – sėk- mingo gyvenimo šaltinis“ svečias ak- centavo, kad sveikatos pagrindas – gra- žūs tarpusavio santykiai, dvasinė ramy- bė, tinkama mityba, mokėjimas džiaugtis

savo darbais ir pasiekimais. Pagrindinės gyvenimo vertybės – tikėjimas, darbštumas, kantrybė. Vėliau renginio dalyviai pasiskirstė į penkias grupes pagal sveika- tingumo veiklos sritis: jogos, šiaurietiš- ko ėjimo, pirmosios pagalbos, aerobikos, kovos menų. „Vaikai ir mamos įsitraukė į nuotaikingą veiklą užsidedę noru išmolti sveiko gyvenimo pagrindų ir atrasti nau- jų laisvalaikio leidimo formų“, – pasakoja mokytoja **Jūratė Ališkevičienė**.

Aš, mano šeima ir mokykla

Vilniaus Žygimanto Augusto pagrindinėje mokykloje įvyko Šeškinės mikrorajono renginys „Aš ir mano šeima“. Jame, be šeiminių, dalyvavo Radvilų gimnazijos ir lop- šelio-darželio „Gandriukas“ bendruomenės. Mokiniai turėjo galimybę labiau pažinti savo šeimos tradicijas ir vertybes, stiprinti dvasinį ryšį su seneliais, tėveliais, broliais, se- serimis. Renginyje pristatytos įdomios tėvų profesijos ir pareigos (ugniagesio gelbėtojo, Krašto apsaugos savanorių pajėgų štabo žurnalisto, policijos komisariato vidaus tyrimų skyriaus tyrėjos). Eilėraščiai, dainos, šokiai, žaidimai, tėvų profesijų pristatymai filmukais ir pateiktimis, pedagogų Misiūnų šeimos, garsėjančios kelių kartų muzikantais, iš Ignalinos r. apsilankymas, E.Špokaitės ir K.Sliesoraitienės baletų mokyklos auklėtinių, šiuolaikinio šokio kolektyvo „Gama“ pasirodymai – tai tik dalis margos ir turiningos renginio programos. Apie šventę „Dialogui“ parašė Žygimanto Augusto mokyklos mo- kytoja **Liuda Davlevičienė**.

Kūrybinė laboratorija „Gyvoji istorija – 2“

Šiaulių Didždvario gimnazijoje vieną gegužės dieną buvo sukurta netradicinė mokymosi aplinka – kūrybinė laboratorija „Gyvoji istorija – 2“. Tai antrojų gimnazistų ir mokytojų organizuotas renginys Jovaro progimnazijos septintokams. Jovariečiams parengtos kūrybinės laboratorijos stotelės, kuriose jie mokėsi drožti švilpynes, skanavo žolelių arbatos, pynė tradicinius lietuviškus papuošalus, susipažino su archeologinių kasinėjimų būdais, grojo liaudies instrumentais. Pasak vienos iš projekto organizatorių, Didždvario gimnazijos istorijos mokytojos Valdos Kizevičiūtės, tokį renginį nuspręsta surengti septintokams todėl, kad būtent VII klasėje mokiniai susipažįsta su senąja Lietuvos istorija. Šį renginį organizavę Didždvario gimnazis- tai patys turėjo galimybę susipažinti su Lietuvos etnografinė kultūra išvykoje į Utenos savivaldybę, kur stebėjo archeologinius kasinėjimus, susipažino su senąja farma- cija ir medicina, pynimo amatu, kalvyste, matavosi šarvus, išbandė senuosius ginklus. Ši patirtis pristatyta Jovaro progimnazijos mokiniams ir mokytojams. Apie tai praneša mokytoja **Rasa Zvilnaitė**.

JAV ambasados atstovai lankėsi Kuršėnuose

Šiaulių r. Kuršėnų Stasio Anglickio pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja ugdymui **Ilna Vaičiulienė** ir anglų kalbos mokytoja **Inga Klinauskienė** parašė „Dialogui“ apie JAV ambasadorės patarėjo kultūros ir ryšių su visuomene klausimais Lietuvoje J.M.Bergerio, Žydų studijų instituto YIVO direktoriaus J.Brento ir renginių koordinato- rės J.Jonutienės vizitą mokykloje. Ambasadorės patarėjas pristatė mokiniams galimybę pagal mainų programą metams išvykti studijuoti į JAV ir gyventi amerikiečių šeimose; J.Brentas papasakojo apie Žydų studijų institutą (jis pirmiausia – 1925 m. – įkurtas Vil- niuje, jo misija buvo tyrinėti jidiš kultūrą, istoriją ir pedagogiką), apie žydų istoriją Lie- tuvoje, toleranciją Lietuvoje ir JAV. Po pasakojimo mokiniai uždavė daug įvairių klausi- mų, į kuriuos svečias mielai atsakė. Aktyviausiems diskusijos dalyviams svečiai padova- nojo tušinius, mokyklai – mokomosios medžiagos, CD pamokoms ir literatūros apie galimybę studijuoti JAV bei tarptautines organizacijas. Mokiniai laukė svečių, tad irgi buvo pasiruošę – trumpai pristatė mokyklą. 2011 m. vasarą penki V–VI klasių moki- niai ir anglų kalbos mokytoja Inga Klinauskienė dalyvavo tolerancijos ugdymo stovyk- loje Vengrijoje (finansavo JAV ambasada Lietuvoje), tad dabar mokiniai pasidalijo puikiais išpuodžiais iš stovyklos. Jie taip pat paruošė ir pristatė pranešimą apie Kuršėnuose gyvenusius žydus.

Sako, pasakos gyvena...

Panevėžio „Šaltinio“ pagrindinėje mo- kykloje įvyko dvejus metus trukusio pro- jekto „Sako, pasakos gyvena...“ uždary- mas. Projekto iniciatorės – direktorės pa- vaduotoja ugdymui D.Vašėtienė ir moky- toja S.Bekerienė. Kiekvieno mėnesio an- trąjį ketvirtadienį į mokyklą pasiklausyti skaitomos pasakos su tėveliais, seneliais buvo kviečiami mažieji mikrorajono gy- ventojai – dar tik kada nors būsiantys pir- mokėliai. Projektu buvo siekiama, kad vai- kučiai mokytųsi klausyti pasakų, turtin- tų žodyną, susipažintų su mokykla, mo- kiniais, mokytojais, pažintų norą impro- vizuoti. Pačias įdomiausias pasakas skaitė ir apie jas su mažaisiais klausytojais kalbė-

josi pradinio ugdymo, lietuvių kalbos, is- torijos, dorinio ugdymo, užsienio kalbų, kūno kultūros ir kitų dalykų mokytojai bei jų mokiniai. Projekte dalyvavo 27 moky- tojai, įvyko 15 renginių. Į projekto renginį buvo atvykę svečiai iš Panevėžio r. Kurga- navos pagrindinės mokyklos, jie padova- nojo spektaklį „Šilėnų šarkos šokoladas“. Mažieji projekto dalyviai klausėsi skaito- mų kūrinių, žiūrėjo pasakas-vaidinimus, patys vaidino, žaidė, piešė, dainavo. Vi- sus renginius fotografavo, juos aprašė ir straipsnelius bei nuotraukas į mokyklos interneto svetainę sukėlė skaityklos biblio- tekininkė **Aldona Baniienė** – šios informa- cijos „Dialogui“ autorė.

Ekskursija į Druskininkus

Jonavos „Lietavos“ pagrindinės mokyklos mokiniai su geografijos mokytoja Vaiva Ivinskaite ir bibliotekininke **Violeta Leigienė** (šios informacijos autore) lankėsi Drus- kininkuose ir jo apylinkėse. „Pažintų su Druskininkais pradėjome nuo miško muzie- jaus „Girios aidas“. Jame eksponuojamos Lietuvos gyvūnų ir paukščių iškamšos, ša- lies peizažų bei faunos fotografijos, Lietuvos tautodailininkų darbai, pasivaikščiojimo take aplink muziejų – retos Lietuvos medžių rūšys, skulptūros, stogastulpiai, suoliukai, kiti drožiniai. A.Česnulio sodyboje prie vaizdingo Ratnyčėlės upelio mus pasiti- ko autoriaus sukurtas vėjo malūnas, jame – autoriaus kūrybos kelią liudijantys dro- žiniai. Leidžiantis Ratnyčėlės link sukurta unikali Rūpintojėlių siena, jos akmeninė- se nišose kaupiami visų Lietuvos meistrų rūpintojėliai. Toliau einant pakrante matė- me A.Česnulio sukurtą kompoziciją „Žmogaus ir medžio gyvenimas“. Skulptūros teat- ro tema, scenoje grojant muzikai šoka šokėjai. Aplink išsidėstę liaudies teatro persona- žai...“ – pasakoja V.Leigienė.

Išvyka į Kryžių kalną

Šiaulių Dainų progimnazijos tikybos mokytoja **Laisva Jankauskienė** IV–VII klasių mokiniams surengė išvyką į Kryžių kalną. Podraug aplankytas ir Šv. Pranciškaus mažesniųjų brolių ordino kryžių kalno vienuolynas, aukotos šv. Mišios už progimnazijos bendruomenės narius, mokiniai džiaugsmingai paleido į dangų balionus, kurie simbo- lizavo jų viltis ir lūkesčius.